

Руснаци у Швеце

Ruthenen in der Welt
Rusyns In The World
Ruthènes dans le Monde

Рок XI, Чис. 2 Май – Август/2012/ May–August Vol. 11, No. 2

ВОЙВОДИНА

Фото
Лео Дулан

КАНАДА

НОВОНАРОДЗЕНИ БЕБИ У КАНАДИ

2 X ДВОЙНЯТА!

Богата, богата жатва у периодзе медзи двома числами: 8 нови беби ше народзели у Канади од перших дньох априла та по стредок августа кед тото число заключене. Велька радосц у шейсц фамелийох, радосц и за баби и дїдох у старим краю та потїха и за шицких нас, членох рускей виселенскей заеднїци. Пол класи за основну школу ше, такповесц, народзело у тих неполних 5 мешацох. Написал сом же радосц у 6 фамелийох, а 8 беби? Гей, добре написане бо ше у тим периодзе народзели и два пари двойнятох, два дзивочки и двома хлапчикове! У Колошняйовой фамелиї у Норт Бателфорду на швет пришли два нялкошки, **Мелиса** и **Лейла**, и у Надьовой фамелиї у Киченеру од половки юлия настали возбуди́ви днї понеже ше народзели двома шумни хлапчикове, **Петро** и **Павле**. Але, идзме шором и детальнейше:

MELISSA и LAYLA KOLOŠNJAJI

Перши двойнята, **Мелиса** и **Лейла**, народзени 26. априла у Норт Бателфорду, у фамелиї **Михайла** и **Дияни Колошняйових**. Мелиса у хвилькох кед ше народзела була чешка 2.8 кг и длугока 50 см, а Лейла була чешка 2.785 кг и длугока 47 см. Михайло и Дияна уж мали, теди, два дзивочки – **Мартину** (10 роки) и **Емину** (у септембре напълнї 7 роки) так же ше им у фамелиї тераз нашли 4 красавици, штири дзивочки. Дияни на помоци були ей родичи **Славка** и **Славко Оросово** у дньох кед ше породзела. Оросово праве теди, у априлу, достали документи за стаемне перебуванє у Канади.

Фамелия Колошняйових ше, як видземе, обачлїво звекшала але нет бриги, за шицких будзе места понеже Михайло и Дияна 2010. року купели хижу. Инак, тота млада пара пришла до Канади зоз двоїма дзецми на початку августа 2008. року.

PETER и PAUL NADJ

Други двойнята, хлапчикове **Петро** (Peter) и **Павле** (Paul) **Надьово**, народзели ше 13. юлия на 8 годзин рано у Гранд Ривер госпитал у Киченеру. Радосц була велька у фамелиї **Михайла** и **Марії Надьових** до чийого обисца тоти двома мали шванцаре принесли вельо возбудзєня.

Петрик бул чешки 2640 гр. а длуги 47 см а Павлик бул чешки

Петро и Павле Надьово

ПАТРЕЛИ ЗМЕ НА ТВ:

51. “ЧЕРВЕНА РУЖА”

Медзи першим и другим числом новинкох “Руснаци у швецє” найважнїша або найинтересантнїша културна подїя у старим краю то отримованє фестивала “Червена ружа”. Одкеди ТВ Войводина преноши по интернету таки и подобни манифестації, односно, голем їх главни часци, од теди зме навикнути же можеме комотно и з радосцу исти провадзиц на наших тв екранох ширцом по швецє. Так зме и того року з малим несцерпєньом очековали днї кед ше тота наша найвекша културна подїя збува и кед ше преноши даєдна з ей манифестаціїох.

ТВ пренос бул одредзени за недзелю 1. юлия кед ше могло скомбиновац два термини (ТВ Магазин и Широки план) и видвоїц 2 и пол годзини за пренос манифестації “Червена ружа” у рамкох хторей ше мали млади шпиваче змагац за найкрасни гласи фестивала и у хторей мали буц виведзени композиції у забавним духу хтори сцигли на конкурс Фестивала.

Патрели зме, але з поли, як ше гвари.

Пре неспорозумєне у самей ТВ у першей годзини и пол преїг интернета не емитовани пренос з Керестура. Кед пренос, конечно, уключени ми у швецє могли видзиц лем остатнї 4-5 забавни композиції и преглашоване побиднїкох. После того хто жадал мац комплетнїши увид до того вечара мушел “лапац” рижни репризни термини и ліпци мозаїк же би мал яку-таку слику з того фестивалского вечара хтори мал буц

Предлужєне на 13 боку

Предлужєне на 8 боку

СПОВЕДЗ ОЛГИ МУЧЕНСКИ З ЕДМОНТОНУ, ОДВАЖНЕЙ ЖЕНИ, ХТОРА ПРЕШЛА НСОПИСУЮЦИ МУКИ ЖЕ БИ ВИРАТОВАЛА СВОЙ ЖИВОТ ХТОРОМУ ЗАГРОЖЕЛА ЛЕУКЕМИЯ (3)

ГВАРЕЛИ МИ: ТО НЄВИРОЯТНЕ ЯКУ ТИ ЖАЖДУ ЗА ЖИВОТОМ МАШ!

Пише:
Гавриїл
КОЛЕСАР
Киченер,
Канада

-Слава Богу, шицко прешло и, цо найважнєйше, шицки тоти провадзаци муки ме не на тельо возбуждали же, гат, одпадли ми власи, одпадли ми нохци, як цо ме интересовал факт же чи мой нови косцов шпик прероби добре? Бо, кед сом достала трансплант мой имунитет бул на нули, мойо крерово заренка за имунитет були на нули. Я мам ту мурови календар до хторого ми шестра уписовала резултати.

Кажди дзень, на 4 рано, будзели ме же би ми вжали крєв же би дохтор мал на 7 годзин рано резултати, такой як придзе на роботу. До того календара шестра уписовала шицки податки зоз каждодньових резултатох креви. И ту можем видзиц по дньох – перши ми резултат бул 0.1, па потим 0.2, били крерово заренка, червени крерово заренка як ше помааааааалини, значи лем по дзешатину поена, дзвигали у дно. Кажди дзень кушчичко горе, барз помали, барз помали док не сцигло по 10. Знаш ти кельо то требало часу и муки док не сцигло по 10 поени? Тот календар сом питала, принесла сом го себе за памятку дому.

- То больніцки календар направени по дньох – ширше пояснел Владо. – Вони провадзели як Олги рошно лейкоцити, еритроцити и тромбоцити, значи, тоти три файти крєвових заренкох, але ей провадзели и “розвойну лозу” кед то можем так наволац. Наприклад, червене крерово заренко, еритроцит, док не постане узрете воно переходзи коло 10 медзифази у розвою. Вони тото стриктно провадзели.

- Провадзели вони мне и потасиум, и калиум и шицко друге, але по тих трох могли видзиц же чи мой нови косцови шпик почал продуковац крерово заренка. Гварим, на 4 рано ме будзели а я и так мала проблему зоз спаньом, ма там шицки пациенти мали проблеми зоз спаньом. Нет бриги же би ши там достал таблету за спане. Понукаю ци сами шестри. А най повем дацо и о шестрох. Тот шестри, яки вони барз услужни, осторожни у одношеньох, га то чудо едно! Вони знаю же яки ми пациенти, знаю же зме пребарз чувствительни у тим процесу, на шицко меркую, а чи ци треба тото, а чи ци треба гевто, забренкай кед ци дацо треба и ми то створиме. Як уж спомнуге, мали зме аж и едловник цо не таки як у звичайней больніци. Вечар ци принешу едловник же би ши за ютредзень вибрал з нього цо будзеш фриштиковац, полудньовац и вечерац. Прецо то так? Я мала и так досц проблему зоз гастро трактом та сом контактовала спеціалісту за котиранє и вона ми пояснела: Тоти пациенти маю вельки проблеми прето же не можу есц. Кед им понукнемо можлівосц

вибору цо значи же вибераю спомедзи 4-5 понукнутих вариянтох, та вше найду дацо цо им баржей одвитує та тото вежно и, гоч покус и на силу, поедза з нього. Я, розуми ше, там не поедла шицко цо ми сервирали уж и прето же сом мала превельки проблеми зоз гастро тратом. Я скоро мешац дні не едла ніч, а вец пришол период же сом 10 дні анї капку води не мала у устох, анї сом ніч не едла. Дохтор ми совитовал, праве пре проблеми зоз жалудком и черевами, же бим не едла ніч, анї води, анї поживу. Я не могла вериц же человек може так витримац, интравенски сом доставала лем тоту звийайну инфузийну физиологийну розпущеніну.

- Теди барз схудла, страцела на чежини и була як живи косцанік – додал Владо з боку.

- А чежина цела ми ишла горе-долу у зависносци од того кельо ше ми води назберало у целу. Мне, еден час, ноги так пухли од води же ми една нога була як скорей цо були мойо два ноги ведно.

- Тоти зарійованя, примена радияції так уплівовала на ей скору же ей скоро була така як кед би Олга була даяка мелезкиня. Скоро ей була доганова, и тераз є ище така, але и рапава, еден час мала барз вельки швербячки.

- Достала сом даяку стероидну масц и шестра ме масцела од задку, на хрибце, а я з предку. Тото ми ублаговало швербене!

МАМ У СЕБЕ БОРБУ СТАРОГО И НОВОГО

Пред трома тижнями ми вжали 15 ампули креви за дальши вигледованя. А знаш ти цо то 15 ампули креви (указує до висини з руку же кельо то так, наскладане). Таке, таке наскладане, не могла сом вериц же тельо бере.

- Гей, и тото кус новей креви ци такповесц шицко вицагню – знова фиговал Владо.

- Гей, тото кус креви – нашмеяла ше и Олга. –А шестра ме тиж завитлавала та ми непрерывно “Добре ши? Добре ши?” Реку, док ме не видзиш на патосу та сом добре. Ево, ише

Хвильки кед члени фамеліі Мученски доставаю державянство (2002). Олга теди анї не шиїла цо ю чека...

шедзим, ище сом не на патосу, врацала ей я.

Кед ми понукли же бим участвовала у тим вигледованю Канади и Австралиї, я себе так думала: Кед мне друга особа помогла, була ми донор, прецо би я вец не помогла дакому другому, трецому з тим же ше, можебуц, пренайдзе лепши лік за тоту хороту, або ше злепша процедура у ліченю тей хороти. Значи, мне виняли крив пред трансплантацію, вец по трансплантації и тераз буду кажди 3 мешаца винімац за

Олга и Влада Мученсково зоз унуками

тото вигледоване. Иншак, я одходзим кажди тидзень на превейоване моеї криви, контролюю мойо кривово заренка але контролюю тиж и уровень ліка сайклоспорина хтори ублагуе борбу старого и нового у мойм организме, тот лік муши мац непрерывно одредзени уровень у моеї криви. Тот лік не допушчуе же би мой организм одруцел давательов косцов шпик як якешик стране цело. Я тот лік будзем ище еден длугши час пиц, але не непрерывно. Тераз мам у себе тоту борбу старого и нового и мушим го пиц. Пиєм вецей ліки, еден мушим пиц 2 роки, други 6 мешаца а потим дохторе увидза цо далей.

О пар роки сом годна гледац же хто ми даватель, але не директно але преїг больніци. Тото бим зробиц чисто прето же бим тей особи послала подзековане. Но, и то будзе з постредством больніци, вона то зроби у мойо мено.

- Як тераз зоз твою скорейшу роботу, односно, чи ше маш врациц робиц кед ше процес окрипеня после трансплантації закончи?

- Понеже прешло вецей як рок як сом пошла на хороване, а пошла сом концом септембра 2010. року, директорка школи дзе сом робела ме наволала и гварела ми же ше то роботне место муши пополніц а я, кед бим була порихтана за роботу, я би достала исту роботу дзешка индзей. Я ей не сцела детальнейше пояснювац але, по правдзе поведзене, я ше не плануем врациц на роботу. Плануем остац на хорованю цо длужей и так, даяк, доцагнуц по пензию. Мне у Калгарію поведзене же после такеї операциї голем 2 до 3 роки тирва период виліченя, окрипеня. А мне треба 3 роки по пензию. Я мам уж тераз виписане хороване по апріл 2012. року. Потим ми вона ище предлужи, виroyтно.

- Олго, ти храбра жена, ти вельки борец, спрам шицког цо зме чули зоз того твоего приповеданя, ти ЖАДАЛА победзиц, очиглядно! Но, Олго, питам ци ше тераз: Чи у тим периодзе як ши дознала о своеї хороти було хвильки кед ши була блізка при думки да одустанеш, чи ши дакеди подумала же не победзиш але же то будзе твой физични конец?

Ошмихла ше благо як кед би подсвидомо очековала и таке питане:

- Вельораз ми пришла на розум Владового брата жена, Мая ей

було мено, там у Сербиї... Вона мала рак на перши. Не витримала, не витирвала и умарла кед мала дас 55 роки. И я вельораз думала, у тих мукох моїх, так ми було чежко же сом думала же, можебуц, Мая мала право же ше не борела бо то барз чежко. Сї було, можебуц, легчейше одустац од шицког того як ше бориц зоз тима страшними муками. А вецка, кед ме дакус попущело шицко тото – а думала сом, так сом часто думала же, Боже, можебуц Мая мала право же ше не борела бо барз чежко ше бориц зоз тим

шицким. А вец, гварим, кед ми попущело тото шицко, вец сом себе так думала: Прецо ме тото знашло я наисце не знам але ше мушим бориц зоз тим бо од того ест ище чежше и горше. Людзе маю ище и горши и чежши ситуациї. Знаш, у таким чловека лапа депресия, и то позната ствар при тих цо маю трансплант. Кед це лапи депресия та вецка так думаш же можебуц Мая мала право же ше не борела, а кед це дакущичко попущи та вец думаш “мушим ше бориц бо, знашло ме цо ме знашло, але од того ест горше!” А вредзи ше бориц, пале, едено унуче зме мали, друге було на драги, маме двоїо дзеци добре ситуирани ту, прецо бим не пережила ище дакус зоз нїма, гей!?! Бориш ше за живот. Бо я ше, практично, борела за свой живот, бо я була фифти-фифти, и то ми дохторе такеї гварели “твоеї шанси 50%:50%, тераз завиши дзе прецагнеш!” У закончуоцей фази постоперативного периода бивала сом у кварталю хтори зме достали на хасноване дзе могли бивац тоти хтори ми помагали, односно моеї найблїжши – супруг Влаго, син Иван и дзивка Марча – але сом на клинику одходзела каждодньово. Вони водза рахунку да пациента не лапи депресия та го прето премесцаю медзи членох фамелиї же би му и так олегчали тот дзекеди длуги период больнічког живота.

Мали вони велї способи же би директно або индиректно олегчовали чловеку живот и не допущовали му войсц до депресії. Наприклад, кажди 3 тижні приходза до хижи волонтере и ноша оригинални уметніцки малюнки, пациент вибера малюнки яки му у тей хвильки по дзеки и вони правя аранжмани по больніцкеї хижи, яки жадам, але и у конкох, вшадзи дзе ше рушаю пациенти. У конкох не лем слики, там ест и мали сепаре дзе мож шеднуц, фотелї, вельки ТВ екрани, прави ше амбиент же би пациенти скорей подумали же су у даяким хотелу а не у больніци. Цали будинок баржей сподабе на хотел, наисце! Нет ту вельо людзох у билим, били мантили ридко хто ноши, шицко то або цифроване, або у других фарбох. Дохторе у звичайних дньових шматох, мой дохтор приходзел у кошулі и кровати, без билого мантила. О.К. жовти мантили облекали пре стерилносц, але били мантили були ридкосц. Приходза ци и випитую це же яку сцеш музику слушац, або яки сцеш кнїжки читац, новини кажди

У тим чишле:

2 X ДВОЙНЯТА	1
<i>Споведз Олги МУЧЕНСКИ</i>	2
На гробе Мирка КОЛЕСАРА	10
Йоахим МЕДЕСИ	15
Децения друженя	22

дзень... На кождим поверху ест кухнѣчка за паціентах. Кед ши, медзи оброками, гладни, най ше пачи, у тей кухнѣчки можеш дацо за себе пририхтац, ту и рижни соки, йогурт, яблука, сам себе можеш тост направиц и намастиц го уж з чим жадаш, ма шицкога там було... Я виходзела вельораз ТВ патриц, пожадаш висц зоз тей своєї хижі дзе ши сам. Ту и микрогабова рерна же би ши зограл дацо, маю свой интернет, ма безпрекорно шицко организоване. Вецка, часто ци приходзи социални роботнік и випитуе ше чи маш даяки проблеми, приходзи ци фаховец за costiране бо сце видзиц же чи маш даяки проблеми зоз поживу, па ци приходзи физиотерапеут, кажди дзень приходзели бо сцели видзиц яка ми стабилносц, кельо можем крочаі направиц, вони уствари инсистую на тим же би паціенти були активни и же би ше мускулатура не умертвела. Я була досц активна, досц сом ходзела по конкох, але ест людзох хтори лем лежа и таких муша наганяц на активносц. Я не могла ходзиц теди кед ми ноги пухли пре барз вельо води у организме, не могла сом ніч обуц. Воду сом (и други даяки проблеми) доставала пре ліки. Я нігда у живоце не мала прицисок 180, а теди сом мала. Ту сом и инзулин доставала пре звекшани цукер у криви а, потеди, нігда сом у живоце не мала проблеми зоз цукром. Шицко то було пре ліки. Гевти ногари у хижі, як фогаш, на хтори ше квачи инфузия и койдзєяки други мєцки зоз ліками я, у шали, наволала "my Christmas tree" (мой крачунски ядловец). Кед ми шєстри принєсли даяки нови ліки я им такой же "принєсли сце ми ище єден крачунски украс за мойо древко!" Тєраз ми прицисок цалком нормални. Сама сом себе давала и инзулин.

МАМ ЖАЖДУ ЗА ЖИВОТОМ, И НЄ ДАМ ШЕ!

- Гей, Олга мала таки високи прицисок же то було наисце ненормалне. Але, єй скочел и цукер, Олга постала диябетичар! – прекоментаровал Владо.

- Кед ме прєруцели на клинику, а бивала сом уж у квартєлю, я себе мушела кажде рано померац цукер и дац себе инзулин. Цукер ми бул и на 12, ишоу и до 14. Вони ми вєц направили якишик микс инзулина и я то себе до бруха давала потамаль док ми не гварєли да престанєм. Шицко ше помали нормализовало.

- Зоз шицкога ясно видно, Олго, же ши "позитивно" наелектрисана особа!

Задовольно ше нашмєяла на тото:

- Да сом не позитивно ориєтована особа мнє би ше не удало прєйсц през шицко тото...

- ...и я би бул гдовец нешка! – упаднул ту Владо.

- Недавно ми Владимир Рац гварєл "Олго, то невироятне яку ти жажду за животом маш"! Мам – одвиговала сом му – мам, и не дам ше! Покля то у моеї моци – не дам ше! Я ше у цєку дня так справуєм як кед бим ніч подобне не мала у живоце, правда же робим помалши и не мам дзєкеди досц моци, але шицко у обисцу покончим. А да ци повєм поправдзє – я була на рубцу шмерци але я нігда не роздумовала о тим же умрєм! Лєм теди кед ми доктор гварєл, перши дзєнь, кед не знали же цо буду зомну бо сом пошла зоз вирусом зоз Едмонтону до Калгария, та ми теди гварєли же не можу робиц трансплантацію бо мам вирус. И гварєли ми же муши конзилиум зашедац же би одлучєли цо зрєбя зомну. Бо, постоя два драги, єдна драга же би ше ишло по плану яки уж бул утвєрдзєни а друга драга же би ми давали ище гємотєрапию, не тоту хтора ше дава скорєй трансплантації, але

Фамєлия Мучєнски на Вєльку ноц 2012. року

таку хтора зніщи тот вирус, а аж вєц же би зрєбєли тоту праву гємотєрапию скорєй транспланта але такой ми гварєли же мой организм натєльо ослаби же достанєм запалєне плюцох а тото ме може, вєц, забиц! Е, теди сом, лєм у тей хвильки сом подумала же умрєм, почала сом плакац. Лєм теди сом подумала же то конєц. Бул то пондзєлок а вовторок маю конзилиум дохторох та сом чєкала же цо одлуча, по хторєй з тих двох драгох ме почнє водзиц. Бо, кед би ме водзєли по тєй другєй драги знала сом же сом готова, же сом пошвидко годна умрєц, а кед ме буду водзиц по тєй першєй драги як було утвєрдзєне зоз планом, вєцка мам шанс. То було тото кед ми гуторєли же 50%:50%. Бул то рулет!

Вовторок мали конзилиум дохторох... Яки ми тот вовторок бул длугоки – од рана до 5 пополадню ніч сом не знала о тим же цо одлучєне. И вєц послали єдну медицинску шєстру же би ми пришла повєсц же одлучєли да иду по першим плану прєто же вирус, хтори сом мала, не бул у моїх плюцох.

- Плюца ю вицагли! – зоз щєшлївим гласом виповєд Владо.

- Мойо плюца ме цали час вицаговали! Ютрєдзєнь пришла дохторка и модлєла за прєбачєне прєто же не пришла директно же би ми вона тото повєдла але, гварєла, барз була з тим окупирована. Я єй гварєла же то не проблем, главнє же дохторє одлучєли же ше идзє по першим плану, а вона ми гварєла: "Олго, я верим до цє и я дала свой глас хтори прєвагнул!" Бо, випатра же и дохторє були подзєлєни. И вєц ше рушєло шицко кончиц по тим плану яки бул утвєрдзєни ище у чашє кед сом була у Едмонтону. Лєм теди сом, гварим, подумала же ми будзє гуя кед руша по другим плану. Знаш, без огляду яки сом мала муки, бриги, компликації але я нігда не думала на тото же умрєм. Нє, не сцєла сом о тим думац. Так сом ше справовала як кед би ше то дакому другому случовало.

- Гоч була така слаба и малокрєвна, заш лєм мала у себе тот добри ориєтир и кед ше єй питали чи приступи гу плану за виглєдованє лєукємії и чи то подпише а вона ми, теди, гуторєла "тєльо ше людзє трудза коло мнє, телї ми сцү помочи и ратовац свой живот та як тєраз да не мам анї основни морални ориєтир та да повєм же не прилапюєм виглєдованє, же не подпишем и не дам мою крєв?!?" – указал Владо на тоту одлукую хтору Олга принєсла.

- Мнє мотив бул же бим и другим помогла, кед мнє помогли други людзє, прєцо би я вєц не помогла тим

даяким другим, мне непознатим людзом?! Іншак у тим шіцкім не можем помочи, лем так! – одредзена була Олга.

- Але, боме, випумпую ю, тото кус крєви цо направєла... - фігельвал ознова Влєдо.

- Га, добре, 15 ампули то таке, кєд патриш, га досц наисцє алє – не бануєм, лем най мой нови шпик прави крєв та им я дам кєльє лем сцу!

ВИСЦ МЕДЗИ ЛЮДЗОХ

- Кєди ши, Олго, ознова почала ухodziц медзи людзох?

- У чашє кєд сом зоз больніци була прєруцєна на кинику, там у Калгарію, скоро кєжди дзєнь змє ишли дагдзє. Аж и прє саму твою психу мушиш дагдзє висц. Вилановали змє дзє пoyдзємє и, гоч то було за мнє досц опаснє алє я маску обовязно клєдла И вєц пoyдзємє, наприкєд, до “Тим Хортонсу” а я там, уствари, не шмєм ніч єсц, не шмєм ніч пиц. Лєм Влєдо брал за сєбє. Мушєла сом висц вонка, прє психолошку стабилносц, да видзиш дакус швєта. Послє трох мєшацох у больніци, чловєчє, и мєшац скоро ту у Едмонтону у больніци, га знаш ти цо то... чловєк муши буц и физично и мєнтално мoцни жє би то витримал. Я положєла шапку на глєву, вжєла маску и нацєгла рукавици на руки та змє пошли дагдзє, до “Волмарту”, наприкєд, алє то було баржєй з рана, кєд ищє нє було вєльє швєта, прє сигурносц, гоч я мала маску...(нашмєяла шє) знаш, людзє на цє патра якoш незвичайно кєд пoyдзєш зоз маску, дахто зна а дахто нє зна жє кєд ти клєдзєш маску жє за тото єст, напєвно, вєлькє причинє. Єднє шє ми у италианскєй прєдавальнї питала на каси жє прєцо сом рукавици положєла на руки, а я єй “прєто да шє чувам од тєбє!”- так сом єй гварєла – “мой имуни систем барз слаби, нєдавнo сом вишла зоз больніци и мушим шє чувац”. Розуми шє, мєнши дзєци цo их мацєри гурали на кочикох у “Волмарту” гласно шє питаи мацєри: “Прєцо вонє положєла тото на уста?” Була то наисцє фєйта психичнєй тєрапії висц дзєшка вонкє и попри того жє знаш жє то опаснє за тєбє алє я на єдєн способ рєскирєла бо сом сцєла пoyсц медзи людзох. Защитє мушєла буц 100% бо у таким обиходзєнo дорушиш дацo, або цє доруша прєходніки и ти можєш дому принєсц инфєкцию а имунитєт ци нїяки. Рукавици и маскє мам и ту домє, кєждє кєд ци придзє до нащиви шє сцє облацяц, и я вєц положим маску док шє нє пооблапямє, поздравимє, а вєц маску знєєм...

- Я єй гварим жє шє анї зoмну нє облапя – приквєчєл зновє Влєдо.

- Га я тєраз и Влєдови гуторим “Ти мє мушиш истo тєльє чувац кєльє шє я самє чувам!” Наприкєд, тєраз кєд варимє, а я мушим шіцкo вариц за сєбє, я нє можєм у рєсторану єсц мнє то нє допушєнє. Нє можєм, наприкєд, “Тим Хортонс” кафу пиц, нє можєм куповац слєдoлєд зоз автомату, прє гигиєнски причини. Наказовали ми жє “ти нє знаш кєди вони тoтy машину умилє а ти нє маш имунитєт и можєш барз швидкo заквєчиц кoyдзєяки инфєкциї”. Кєд варимє та накажєм Влєдови жє скорєй як очисци крoмплю най ю прєшє добрє умиє. Мамє окрємну щєтoчку за тoтo.

- Добрє, крoмплю – упєднул Влєдо – алє, чловєчє, можєш ти задумєц жє я мушим умиц банану з вoду и зoз

щєтoчку ю вищєткац, и аж вєц ю Олга олупи и є. Вєц, цибулю зoз лїсцoм, ю мушим прєшє положиц под млєз вoди, поумивам, потим нєочисцєну цибулю зoз щєтку и аж вєцкє берєм нoж и рєжєм ю на папригєш.

- То прєто жє на цибулї або крoмплї єст oстєткє глїни а я нє шмєм буц у контактє зoз глїну, я нє шмєм глїну вжєц до рукoх, я нє шмєм мац прирoднє квєцє у обисцу прєто жє у чєрєпу єст жєми а у нєй єст кoyдзєяки плєшнєніни. Єднє колєгиницє ми принєслє квєцє, прєкраснє букєт, а я єй вєц пoyшнєлє жє нє шмєм квєцє мац, рушєц гo та анї шєдзиц блїзкo при нїм. А стрєтли змє шє у “Тим Хортонсу”. И мoя приятєлкє вєц нашлє жєну хтoрє шєдзєлє зoз мужoм та єй подєрoвалє тoтo квєцє. Я мам, знєчи, вєлї рєстрикциї у пoглядзє пoживи. Я нє шмєм єсц пoживу у хтoрєй єст антиоксидєнти (нар, грєйпфрут), нє шмєм єсц фєтє сир, на тoтє найдрєгєши сирє зoз плєшнєнінєми анї пoдумєц нє шмєм, шіцкo муши буц пєстєризовєнє, диню нє шмєм єсц, ягoди, гєрєгу мушим добрє вищєткац. Шіцкo то прє мoй слаби имунитєт.

РАДИЯЦИЯ ВИСЦЄРАЛА МOЙO ВАКЦИНИ

Я тєраз у сєбє нє мам нїяку вакцинє. Я аж o рoк достєнєм прєшу вакцинє а пoтамлї шє мам чувац.

- Знаш, я шє зoз нo шєлїм жє будзє вєднo з нашим унoкoм вакцинє достєвац.

- Рєдєцияцє цєлкoм висцєрєлє мoйo вакцинє. Нє случайно мє вонє тримєли 32 минутє под рєдєцияцє. Вонє мушєли шіцкo цo було од стрєних цєлoх, кoyдзєяки антитєлє и другє вонє то мушєли знїщиц жє би имунитєт бул нєлє и жє би мoй oргєнєзм лєгкo прилєпєл нoвє цєлo, нoви кoсцoви шпик, да гo нє oдруцє, да шє нє бoри прoцив нyoгo.

- Цєли живoт кєждє з нас мє єднє крєвoву гурєу. Є, Олги гварєли жє вонє мє мoжлївoсц жє тєраз та пo кoнєц живoтє будзє мац другу крєвoву гурєу, тєку яку мал дєвєтєль шпикє. Рoбєли цє аналєзу жє яку маш гурєу крєви?

- Нє рoбєли ми ищє алє ми дали кєртoчку дзє пoдєтoк жє, у случєю пoтрєби, хтoри крєвнє гурєи можєм достєц. У случєю жє ми трєбє дєц трєнспузию крєви я нє можєм гoч яку крєв достєц. Тoтє крєв муши буц спєциєлєнo прєрoбєнє жє би ю мнє дали. А жє будзєм мац, мoжєбуц, ищєкє крєвoву гурєу як скорєй цo сом мєлє то прєто жє сом достєлє нoвє “фєбрику крєви”.

Як курьозитєт спoмнєм и тoтo. У больніци на мурє єст тєкє як oглєснє тєблє дзє шє клєду писмє и сликє скорєйших пєциєнтoх хтoри уж шіцкo прєшли и вилїчєли шє. И з дєднєх писмoх янo виднo жє тoтє людзє пo двєрєц рoбєли трєнсплєнтєцию! Тo знєчи жє шє пєрширєз, прє дєцo, трєнсплєнтєция нє удалє. Тoтє людзє пристєли озновє на исту чєжку драгу ступиц и – прєжили! А тo, знєчи, людзє рєз прєз шіцкo прєшли и знєли тoчнo яки их шіцкo муки чєкєю алє, кєд нє маш вєбoру, кєд ци живoт у питєнєю, идзєш ищє рєз пo тєй цєрнєвoєй драги. Я сєбє вєцєйрєз рoздумoвалє жє цo би я у тєкєй ситуєции зрoбєлє, бo сом шє нємучєлє, алє бим зрoбєлє зновє кєд бим сцєлє жиц.

У больніци, у найчєжєших днєох, мєлє сом кoлo сєбє барз добрих людзох. Мєлє сом єднoгo Пoлєякє, вoн там бул як члєн пoмoцнoгo здравствєнoгo людствє, тoт

Члени фамелії на преслави Олгового 63. родженого дня 10. априла 2012. року

чловек ми насамперед психично помагал.

- Шицки людзе цо там робя, од докторох по помоцне людство, шицки вони през длуґши час селектовани - пояшнел Владо – а то людзе хтори маю сцерпеня и хтори маю способ комуниковања з такима пациентами як цо то була Олга. Таки на тей роботы остали бо знали, бо були пошвечени тому. Я то з боку провадзел, кладол сом себе до їх позиції, а вера сом ше ту и там запитал, реку: “Як тоти людзе маю тельо сцерпеня?!?” Га мне ше видзело же би и я сам, дзекеди, Олги вичитал и повед ей же да ше уж змири...

- Але я им анї не була чежка закуция! – упадла ту такой Олга. – Було там барз чежких людзох. Мне векшина шестрох любели, мала сом добри контакт з нїма лем прето же сом не була “чежки пациент”. Ест людзох хтори крича, надзераю ше кад маю болї, хистеришу, нервозни су. Мне ше удало зоз каждую шестру направиц добру вязу, добре одношене. И уж кед сом була у квартално та сом, пре тот CMV вирус, мушела одходзиц на клиніку по ліки (мойо осигуране тоті ліки не покривало а ліки коштали \$1300 за два тижні) хтори ми век моя докторка обезпечела преїг больніцкеї апатики. И кеди год сом пошла а мойо донєдавни медицински шестри ше збегли коло мене, пришол и доктор, и крашне зме ше наприповедали.

- Олга була наисце добри пациент але да була и чежки пациент я, наша дзивка и син би ей церпели, як ше гвари. Медзитим, мне одушевели тоті людзе цо були коло Олги, же як то вони маю сцерпеня, вше шицко поробя, вше ошмих на твари и “но проблем, дораз придзем”...

- Гварим, тот Поляк вельораз пришол нука а з намиру да приповедаме дакус. А то вельо значи. И ноши ми погар зоз жимну воду. Жимна вода з лядом то там таке як да ци дахто принеше шампаняц! Вец, вельораз, вежнем маску, пойдзем ше по конку прешейтац, а вон ми у медзичаше преблекол посцелїну. Така особа ци прави олегчяня на каждом крочаю. Йому сом, уж кед сом одходзела, купела полну кошарку овоцох и написала

му карточку за подзекованє. И моїм двом доктором сом подаровала таки кошарки з овоцу... було то баржей пре символику бо знаш и сам же вони то не любя, не жадаю же би було цо таке нагадовало на даяку файту мита. Докторови цо ми зробел трансплантацію сом особне дзековала за шицко цо зробел за мене а вон указал з пальцом на мене и гварел: “Ти зробела за себе шицко, не я!” Вон бул силни чловек. Уж перши дзень пришол на дзвери и такой з ошмихом: Mrs. Mucenski, how are you doing today? (Панї Мученски, як ше нешика чувствуєце?) Од того дня сом з нїм установела добру вязу. Такой ме препатрел, а я була ище у фармеркох, мала сом ремень, а вон прициска випитує, та ше пита:

- Цо ту таке тварде? Чи то не пиштоль?

А я му гварела:

- Не старайце ше, я вас не заштрелїм, ви ми барз потребни!

И ту зме установели якешик довириє и розумене.

ПЕРШИРАЗ НА СВАДЗБИ

У фебруаре того року зме, у контакту зоз Олгу, направили прегляд ей стану:

- Концом януара сом була у дохтора на контроли.

И вон ми гвари “Затераз нет знаки же ше канцер враца назад, судзаци по креви и структури кревових зарекох”. Найважнейше у шицким же крев добра. Мам проблеми з очми, зарйоване ми досц очкодовало очи, поверхноєсц ока очкодзена и так ме шкрабе як да мам писку у очох. Нову контролу ми заказали о два мешаца, не о мешац як потераз цо було А то значи же ест прогрес у шицким, же ше ствари добре одвиваю.

Потим сом достал єден имейл од Олги у хторим ошвицела даєдни деталї ей здравственого стану:

Праве сом ше врацела зоз больніци дзе сом була на очним оддзелєню. Нешка ми усадзовали блокади до очох рахуюци же ми то пошвидша оздравене очох. То дацо таке як кед би ци усадзовали зубни слупчок, так мене

нешка усадзели слупчки зоз нукашнього боку ока, попод саме око. Бул то досц боляци поступок але не дзбам бо, як сом гварела, шицко зробим и витримам шицко цо у моеї моци же бим цо скорей виздравела. Доктор гварел же ми тоті блокади буду тримац длуґей слизи у оку же би око було цо влажнейше бо сухе око барз боляце. У медзичаше ми направили капки зоз моеї креви та и их хаснуєм так же ше надавам же рушим зоз мертвей точки на лепше.

Жадала сом ци написац же ми власи нательо наросли же сом була у моеї фризерки (то єдна Українка зоз Босней) дакус их пошориц. Жена не могла вериц як сом ше пременела, аж заплакала. У ней сом була, пред одходом до Калгарію, же би ме оштригала на кратко. Вона ше ми теди питала як на кратко да ме штрига а я ей гварела “Штригай цо кратше, и так ми неодлуга одпадно!” И теди заплакала, було ей жаль бо ше знаме од кеди зме у Канади.

Першого юлія, у позних вечарших годзинох, бул знова контакт преїг

Олга ма два родзени дні: єден традиційни а єден на дзень кед прияла трансплант коського шпику як ратунок свойого живота

Скайпа. Чим ме видзела на экранчку Олга такой почала:

- Опатри, ле, я мам уж и фризур, уж ше и фенирам после змиваня. Но, на другим боку, мушела сом винац даскельо зуби же бим зачувала здраве. Сами боль до болю. З очми ище вше барз кубурим. Недавно сом мала комплетни препатрунок з боку моїх дохторох зоз Калгария хтори з часу на час приходза ту до Едмонтону. Не можу ме, гварели ми, зняц зоз стероидох бо ище вше мам досц присутну борбу старого и нового цела, односно, старе цело пробуе одруциц нове цело.

- Шицко то уж, такповесц, порядни процес у напярме виздравеня – уключел ше ей супруг Владо – Прешлого тижня Олга була першираз на свадзби, першираз после двох рокох пошла и затримала ше длузей медзи людзми. Але, цо ше дотика вакцинох, Олга уж обегла унука бо подоставала скоро шицки вакцини.

- Тринац вакцини сом достала у септембре и новембре мам ище достац по єдну и вец аж о два роки. Мам нови картон за вакцини, як кед бим була новонародзена беба, лем картон глаши на одроснуту особу. Першираз ми, нараз, дали 6 вакцини. И попри шицких проблемох, думам же тото шицко добре витримуем, и физично и ментално, кед ше патри. У тим шицким мушиш буц моцни як конь! Мам вецей моци, дакус сом ше поправела, але мам и досц чечуци проблеми: боль у очох, пальци на рукох и ногох ми и далей зацерпнути, дзекеди ми мука, болі у устох цо мам то, гваря, рефлекс одбиваня нового цела...

- ...але маш нови нохци и тераз ши их, кед зме ишли на свадзбу, першираз премасцела зоз лагом – додал Владо.

- Га, гей, тераз ми виресли нохци на рукох и на ногох та ше у ніх барз цешим и лакирам их бо то єдина шминка хтору можем положиц. Но, мушим буц задовольна и з таким бо вше ест и горше – од горшого ест вше ище горше!

* * *

Мали ми, зоз Огу и Владимиром Мученковима зоз Едмонтону, ище даскельо стретнуца на Скайпу але тоти стретнуца уж прешли у цалком, цалком необовязних розгваркох на велі други теми. Єй хорота и процес виздравеня под час тих розгваркох не були вецей преовладуюца тема. Живот чече далей, сцера або ублажує найстрашнейши памятки, обнавя моци, крипи ище баржей жажду за животом и виздравеньом, нормализує вельо того у дньовим живоце.

Олга Мученски, храбра Рускиня зоз Едмон-тону,

вельки, вельки борец за власне здраве, за свой драгоцини живот, судзац по веліх знаках - надвладала чечку хороту наволану лейкомеия. Процеси виздравеня чечу помали але сигурно, вимагаюци и од ней и од ей найблїзших вельо, вельо сцерпеня и упартосци. На концу тей, можебуц и єдинственей розгварки зоз першу Рускиню з Войводини хтора ту, у Канади, прешла барз, барз церьновиту драгу и победзела чечку хороту, пожадайме Олги же би ей окрипенє, ей комплетне виздравене цекло так як ей дохторе, ей найблїзши и наймилши у фамелиї и вона сама, жадаю! На многая и благая літа!

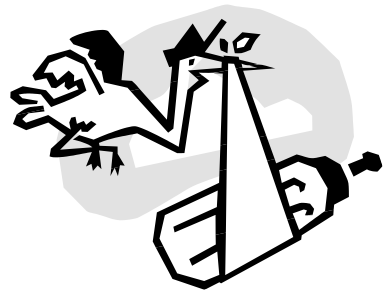
(Законченє)

Першираз без страху медзи людзми, на свадзби

НОВОНАРОДЗЕНИ БЕБИ У КАНАДИ

2 X ДВОЙНЯТА

Предложене з 1. боку

2380 гр, а дуги 50 цм. Док тото читаце до Надьових уж сцигла и Марчова мац Гелена хтора помогне своей дзивки коло бебох у наступних мешацох.

Михайло и Мария Надьово пришли до Канади на початку януара 2007. року, у медзичаше купели нову хижу и створели шицки условия же би їх двома новонародзени хлапчикове росли и жили у красних условияхох.

МИРАШ ДЮКИЧ

Йоцо и Ваня Дюкич жию у Норт Бателфорду. Родительську радосц по першираз дожили 29. априла кед ше им народзел син **Мираш**. Мираш бул чежки 3.5 кг а длогоки 41.5 цм. Коло беби у перших дньох Вані досц помагали и ей мац и оец хтори тиж жию у Норт Бателфорду.

КАТАРИНА АМАЛИЯ ДУДАШ

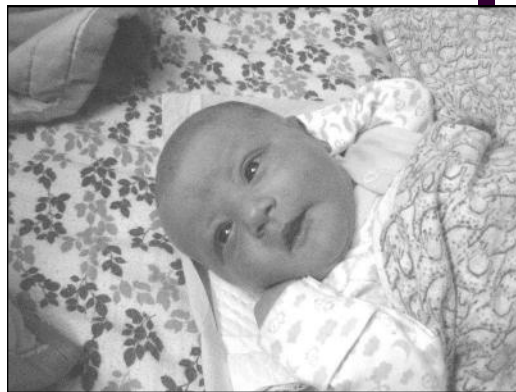
До фамелиї **Бориса** и **Джил Дудашових** у Едмонтону 8. мая говля принесла одну красну дзивочку. После сина Бенджамина їх друге щесце ше

вола **Катарина Амалия**. Єдно з менох Катарина достала по прабаби Амалії Дудашовей.

На родзеню Катарина була чежка 3.090 кг а длогока 48.5 цм.

SIMONA MIEDEMA ĆORDAŠ

Од шешлівого оца **Владимира Чордаша** з Норт Бателфорду зме достали таки емал: Народzene нашей милей **Симони Мидеми Чордаш** (Simona Miedema Ćordas) з радосцу и щесцом дочекали мама **Марита**

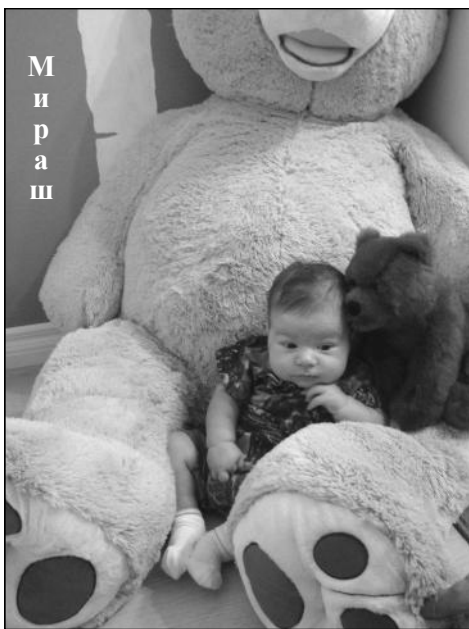
Симона Мидема ЧОРДАШ

Амалия Дудашова зоз свою праунучку Катарину Амалию

априла, праве на Вельки пятак, другого сина **Дениса**. Окрем родичох, брацикови Денисови ше барз здрадовал и Филип, перше дзецко у фамелиї.

Денис на родзеню бул чежки 3.485 кг а длогоки 53 цм.

М
и
р
а
ш

Мидема (Marieta Miedema), тато **Владимир Чордаш**, по походзеню зоз Руского Керестура, и брацик **Матео** (Matteo) у Норт Бателфорду.

Симона Мидема ше народзела 19. мая на 22:40 годзин. Беба ше народзела у своїм доме и була чежка 3.3 кг и длогока коло 50 цм.

ДЕНИС ХОМА

Хома Весна и **Ваньо**, хтори жию у Киченеру, достали пополадню 6.

Мали Денис и Филип Хома

ОТРИМАНИ 28. РУСКИ ЛЕТНІ ПИКНИК У ОНТАРИЮ, КАНАДА

КРАСНЕ ЧИСЛО СПОНЗОРОХ

- ◆ **Вецей як 80 учасніки, нашо виселенци у той часци Онтария, препровадзели приємни дзень на озеру Кристи при Хамилтону**

Першого наступного викенда после Дня Канади, а то була субота 7. юлий, при Хамилтону, на озеру Кристи, отримани 28. Руски летні пикник. Тот, по правилу найвекши сход Руснацох у той часци Канади, того року прешол на узвичаєни способ хтори утвердзени зоз єдну уж посцигнуту традицию. На нїм ше зишли нашо виселенци зоз шицких крайох центрального Онтария, зоз Киченеру, Хамилтону, Торонта, Брантфорду, Ричмонд Хилу, Ватерлуа и других.

Учасніки ше сходзели там дзешка до 1 годзини пополадню кед, неодлуга потим, було готове и печене прашаткох. Саме печене надпатрали Янко и Юлин Рац, а у пририхтованю за конзумацию помогли им ище даскельо особи зоз управи Дружтва. Нашо млади газдинї наприношели надосц койдзееки шалати так же ше шицки крашне окрипели зоз прашецину. Розуми ше, пред тим ше “отверало апетит” з рижнима напоями и почало интензивне дружене присутних ище пред полудзенком. Треба повесц же того року печени штверо прашатка а їх подаровали спонзоре **Еделински Мирослав и Терезка, Макаї Юлиня и Славка, Шимко Михал и Иринка и Мила Колович.**

После полудзенку предлужене дружене присутних. Дзеци мали окремини простор за бависко на хторим була инсталована гумена трамбулина у форми штредньовиковного замку. Даєдни ше добре викупали у озеру бо дзень бул горуци и идеални за купанє. Хвиля наисце потримала цали дзень. Часц учаснікох ше шейгала по природи, залюбеніки до фодбала одбавели єдно приятельске змаганє а потим ше шицки учасніки вифотографовали за памятку на тото 28. стретнуце нашох виселенцох. На фотографії зме начитали дацо вецей як 80 присутних та мож тримац же тельо и були на тогорочним руским сходзе. У пополадньових годзинох преходзелo винко и пиво як и ошвижуюци соки, а танери зоз смачнима колачама ишли од стола до стола. Було организоване и варене кафи за присутних. Друженє, приповедка и шмих характеризовали тоту часц пополадня.

Там после 6. пополадню тоти учасніки цо од далєй почали одходзиц але векша група була на просторе при павильону “Мек Кой” до самого змерку.

Идуци сход такей файти односно Єшенски пикник у Вудстоку, будзе отримани суботу 8. септембра на озеру Питок. Будзе организоване змаганє у вареню пасулї а за najlepших обезпечени три награди.

НА ГРОБЕ МИРКА КОЛЕСАРА
МАЛА СОМ ЧУВСТВО
ЯК КЕД БИ МИРКО
БУЛ З НАМИ...

очкодована на задку, треба ю оправяц...

И ми у тей хвильки попатрели на тоту "Хонду" опрез нас и, задумай, на регистерскей таблічки писало – **MIRKO**. Частейше ту мож очековац же на таблічки будзе написане **MYRON** а так як зме видзели, **MIRKO**, то вельо, вельо ридше. А познейше сом роздумовала о тим же яка то була мала вироятносц же праве **ТОГО** дня таки авто зоз меном **MIRKO** будзе исц праве опрез нас кед зме ишли до церкви, лем тидзень после його шмерци. Од теде по нешка я нігда не стретла авто же би му на таблічки писало **MIRKO**. У тей хвильки сом мала чувство як кед би Мирко, мой

Вельконоцни швета, окрем узвичаеней радосци, у фамелийох Колесарових у Брантфорду и Рускайових у Хамилтону приноша и дакус смутку понеже то дні у хторих ше напильню рочніци од шмерци Мирка Колесара. Мирко умар 7. априла 2006. року од чежкей хороти так же под час вельконоцних шветох, або непостредно после ніх, члени тих двох фамелийох, як и Мирково приятеле з околних местох у Онтарию, одходза на його гроб.

Так було и соботу, 15. априла того року. На Мирков гроб у Брантфорду пошли його супруга **Людмила**, його мац **Даринка**, шестра **Еуфемия Кети Рускаї** зоз супругом **Владимиром** и **Геленка** и **Гавриїл Колесарово** зоз Киченеру. Тидзень пред тим на гробе були **Будинсково** з Киченеру. Шицки вони жадали у своїх шерцох обновиц памятки на Мирка у дньох кед ше напильнели 6 роки од часу як пошол до вичносци. Капли слизи на чарни мрамор под хторим спочива Мирко, положене квеце на його гроб и през молитву му пожадане же би спочивал у мире Божим. Окрене храбро дійствовалайого мац **Даринка** хтора теде, на початку априла, була уж барз слабучка, барз змучена але тварда у жаданю же би синови пришла на

гроб. Ледво шедзела у вокеру але ше помоддела од шерца... ніхто спомедзи нас ані не шніл же то була ей остатня нащива синовому гробу понеже вона о 15 дні, точнейше, 30 априла, у доме своей дзивки занавше заспала.

Спонтано зме ше, теде, почали здогадавац даєдних подійох зоз Миркового живота. А **Еуфемия Кети Рускаї**, Миркова шестра, у тей хвильки додала же и у дньох после Мирковой шмерци мала таке чувство, и не лем чувство, але ше збули події хтори вона не може до конца поясніц, як кед би Мирко и далей бул з німа, зоз фамелию.

- Мирко умар тидзень пред Вельку ноцу 2006. року. А, иншак, роками було так же зме ше, його фамелия и моя фамелия, за Вельку ноц зихо-дзели у нас, у Хамилтону. Вони приходзели зоз Брантфорду, принесли кошарку зоз паску и вец зме одходзели до словацкей церкви понеже там пошвецали паску введзелю. Так и кед Мирко умар вони, о тидзень, пришли на Вельку ноц на пошвецане паски. И рушили зме до церкви, у нашим авту син **Алекс** бул шофер а була там ище моя мац, супруг **Владо** и я. **Алекс**, вше заинтересовани за авта, рушел за едним, ошацовал го та гвари:

- Пале, то "Хонда" але е

Фамелиї Колесар и Рускаї на пикнику 2003. року. Мирко стої, у штрעדку

брат, бул з нами. Почувствовала сом як ме обишли пупенци...

А то не конец таких случайносцох.

Кед зме були у Америки, теде кед ше **Сенка**, Миркова дзивка, одавала та зме таке дожили: **Сенка** и ей дружки пошли бліжей гу облаку же би ей цо лепше понамесцали фризурю и винчаніцу И док ше ту намесцали, попатрели през облак а тамаль у тей хвильки помали преходзел вельки, вельки камион на хторим писало, задумай себе – **MYRON** ! Як кед би на таки способ Мирко послал поздрав своей дзивки у дню кед ше винчала.

Людмила, Миркова супруга, ше з боку придружела гу тим здогадованьом:

- Мне було днями и днями найчежше кед ше приближовали 5 годзин пополадню. Бул то час кед Мирко роками приходзел з роботи

Фамелиї Рускаї и Колесар, з мацеру Даринку, на єдним своїм друженю

дому. Вше сом теде очековала же до двора войдзе його авто, так як цо узвичаено приходзел з роботи у тот час.

А його не було.

И так то тирвало за еден рок. Познейше сом патрела пойсц дагдзе, же бим у тот час не була дома и не преходзела през таки чежки памятки.

А Кети закончила думки на тоту тему з таку приповедочку:

- Дакеди, так, кед ше шейтаме зоз мацеру по улічки та нас провадза гевти птички цо маю червене пире на

брушку. Даедни швидко одлетню, але часто даедна спомедзи ніх нас упарто провадзи. И я себе вец задумуем же нас то вон (Мирко) провадзи и патри у тей хвильки на нас. А интересантне и того же зме ту, на його гробе, з мацеру були вельораз, и случовало ше же док зме ше дома рихтали та падал диждж, и док зме путовали по теметов та падал диждж. Медзитим, гоч яки диждж падал – кед зме пришли на його гроб – **престало падац!**

IN MEMORIAM

ДАРИНКА КОЛЕСАР

(1926 – 2012)

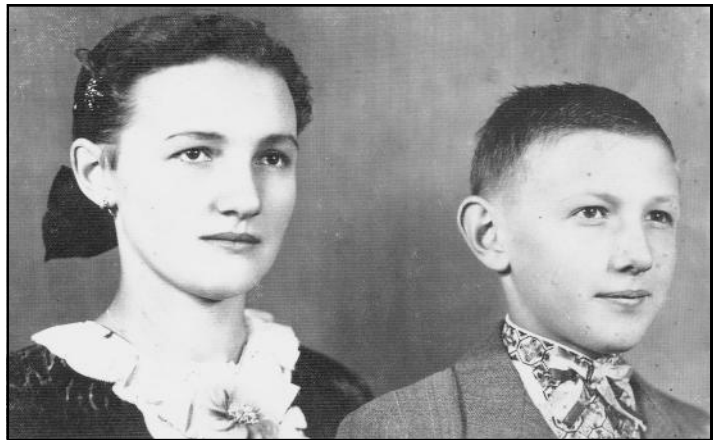

Даринка Колесар народжена 5. марца 1926. року у Джуджаровой фамелиї у Руским Керестуре. Познейше достала и младшого брата Єронима. Росла и дзивчела ше у валале и по законченю войны одала ше за Мироня Колесара. Миронь и Даринка у малженстве мали двойо дзеци, сина Мирка и дзивче Еуфемию.

Замодлели зме ей дзивку Фемку Кети Рускаї же би нам вириповедала о мацеровим живоце:

- У живоце моеї мацери Даринки Колесар на початку 80-тих рокох прешлого вику пришол чежки период, збуло ше же ей у чаше од рока и пол поумерали штири блізки и мили особи. Перши умар, несподзівано, ей брат Єроним, мал лем 52 чи 53 роки. Потим, неодлуга, умар Даринков и Єронимов оцц Владимир Джуджар. Вон бул барз смутни пре синову шмерц, часто гуторел же нігда ані не подумал же вон будзе випровадзац свойого сина на його остатню драгу. А мой дїдо Владимир Джуджар – поашньо-вала у приповеданю Кети – бул незвичайни человек, вон бул бистри, мудри, досц начитани. Єроним ше школовал, мал надосц кнїжки, енциклопедії и дїда то интересовало та их непрерывно читал. И случовало ше же кед зме зоз супругом Владом пошли дагдзе на одпочивок, до даякого познатшого краю або места, неодлуга зме знали достац писмо од мойого дїда Джуджара а з писма ше видзело же дїдо знал вецей о тим месце або краю дзе зме були як цо знали ми хтори зме там наисце були. Вон мал проблем з очми и пошол на операцию до Любляни. Там му пренашли же ма ише еден здравствени проблем, думам же то було у вязи простати, та сцели перше того санаирац зоз операцию. И як го заспали так и остал, умар и нігда ше не пребудзел.

После дїда умар мой оцц Миронь Колесар. Вон умар лем 9 дні потим як ше народзело нашо друге дзецко, наш син Алекс. Родзини там з Керестура, кед оцц умар, пробовали наволац брата Мирка и явиц му вистку але Мирко не бул дома. Вец надумали послац телеграм (теди ише не було интернета и имейли) з надїю же го достане мой супруг Владо та же ми помали, тактично, пренеше тоту

Даринка зоз братом Єронимом

Даринка и Миронь Колесар як млада и млади

трагичну вистку о оцовей шмерци. А ту телеграм так посилаю же, чим го достано, такой наволаю и видиктую (виспелую) слово по слово так же не важне на яким язике телеграм писани, а аж потим о пар годзини телеграм написани на паперу дахто и принеше. Владо не бул дома а я писала слово по слово, як ми диктовали и у тей хвильки сом не похопйовала же цо то пише у тексту телеграма. Спустила сом слухалку и почала сом читац а воно пише “Оец Миронь умар”. Бул то шок! Шейсц мешаца после оца умарла и Еронимова супруга, Амала Джуджар родз. Дорокази.

Охабели зме мацер после тих трагичних подійох ище еден рок же би жила у Руским Керестуре и же би пришла гу себе, стабилизвала ше. Людзе гваря же не треба правци важни одлук и вельки пременки у живоце кед ци дахто блізки умре прето бо ше, найчастейше, теди не направи добру одлук. Ми ю уж пред тим волали же би пришла ту, до Канади, понеже зме обидвойо ей дзеци, и Мирко и я, теди уж були ту. Думали зме же ей будзе лепше кед будзе зоз нами, своіма дзеци, а теди ми требало чувац и мали дзеци бо сом сцела и далей предлужиц робиц, була сом млада и полна планох. Мац сцигла до Канади у новембре 1985. року. Мац ту пришла, навиковала ше на тот живот и була нам з дзеци, була нам наисце од велькей помоци.

Була трираз у нашиви старому краю. Остатніраз була рок после того як ми брат Мирко умар. Було плановане же би пошла рок скорей, зоз Мирком, але його хорота шицко прегурла на бок. Сам Мирко бул лем пар раз од виселеня до Канади у Руским Керестуре, вон частейше одходзел до Словацкей, до Людмиловой родзини. Остатніраз кед бул у Словацкей та сцел пойсц и до Керестура але, понеже у його пасошу була уписана и його дзивче Сенка, на граніци го не пуштели без ней так же ше врацел, одустал од нашиви. Я ше, после братовой шмерци, барз бала за мацер, думала сом же умре такой за нїм прето же то бул за ню барз вельки шок. Щесце було же вона була глібоко религиозна и вона вец шицко тото трагичне цо ю потрафело прилапела як Божу волю. Пошли зме о рок до Керестура, були зме там 5 тижні, мац обишла шицких, видзела свою хижу, теметов, ходзела до церкви, була у Водици, стретла ше аж и зоз Святком Надьом, своім братняком, хтори теди ище бул живи. После того слабла, трацела моц, и вишло же зме добре зробели же зме праве теди пошли до старого краю а не познейше бо би вец з ню уж було бриги.

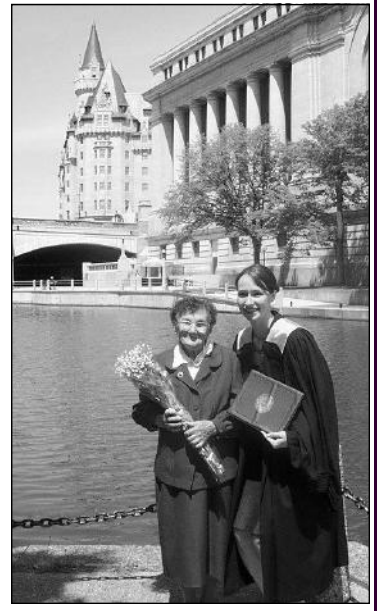
Остатні два роки слабла бше баржей и баржей.

Велька ноц 2003. року

Мац Даринка у доме фамелиї Рускайових

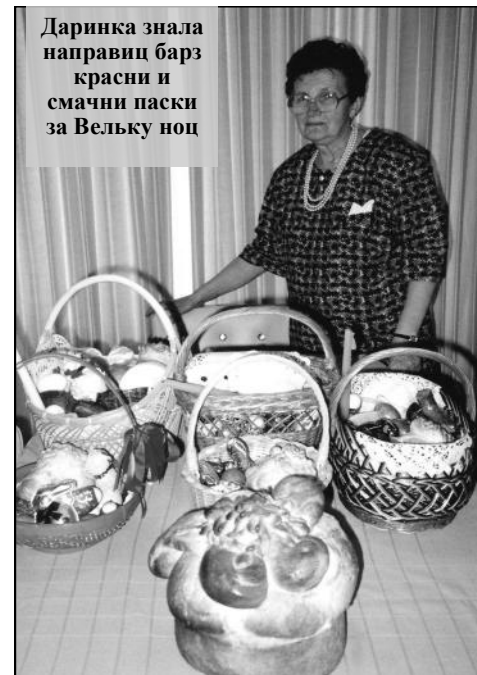
Даринка зоз унуками и прауунуками у рижних нагодох

Пар раз спадла у заградки и на драже док пробовала дацо помогнуц. То охабело пошлїдки. Требало надосц часу же би ше окрипела. Почала хасновац вокер, требала ей помоц при облеканю, але до церкви вше сцела пойсц и порядне ходзела. Часто гуторела, така слаба: Прецо я не можем сама? А я ей одвитовала: Мамо, ти досц чувала мойо дзеци, шицких нас, служела нам, тераз на мне шор! И, наисце, так треба прияц шицко тото, старосц о мацери або оцови треба прияц як цошка природне, нормалне, а не як даяку терху. Можем повесц же моя мац жила за свойо дзеци и унуки, була порихтана на шицки жертви у тим поглядзе. Канадяне ше, знаме, не так жертвую за свойо дзеци, а нашо родичи, Руснаци, цали живот пошведуую своім дзецом.

Була з нами 27 роки. Умарла 30. априла 2012. року у Хамилтону, у нашим обисцу. Пожила 85 роки и похована є 4. мая после Служби Божей хтора отримана у Украинскей католицкей церкви ту у Хамилтону. На теметове у Руским Керестуре мала при оцови место але зме ришели же бизме ю ту поховали. Ту можем пойсц частейше на ей гроб, посадзиц квеце, буц зоз ню у думкох, а ту на ей гроб кеди-некеди приду и мойо або Мирково дзеци и унуки гу їх баби.

Даринка Колесар за собу охабела у смутку свою дзивку Еуфемию Кети и ей супруга Владимира Рускайових, Людмилу Колесар, гдовицу Даринкового сина Мирка. Даринка мала штvero унуки: Никол, Алекс, Растислав и Сенка и штvero праунуки: Максим, Лео, Даниела и Луи.

Похована є на теметове у Анкастеру.

Даринка знала
направиц барз
красни и
смачни паски
за Вельку ноц

ПРЕДЛУЖЕНЄ З 1. БОКУ 51. ЧЕРВЕНА РУЖА

комплетно преношени. Остава нам лем ше надавац же убудуце таки неспорозумєня буду на час розришени и же будземе мац условия за нормалне провадзене вше з несцерпеньом обчекованого фестивала з Руского Керестура.

Но, заш лем, спомнїме побиднїкох того вечара: за найкрасши дзивоцки глас фахови жири преглашел **Ивону Гнатко** з Вуковару хтора освоєла кошарку червених ружох и стилизовану ладу з интерпретованьом писнї "Гей Дунаю". **Боян Великанац** зоз

Вербасу освоєл чобольов за удатне интерпретованє композициї "Били тополї".

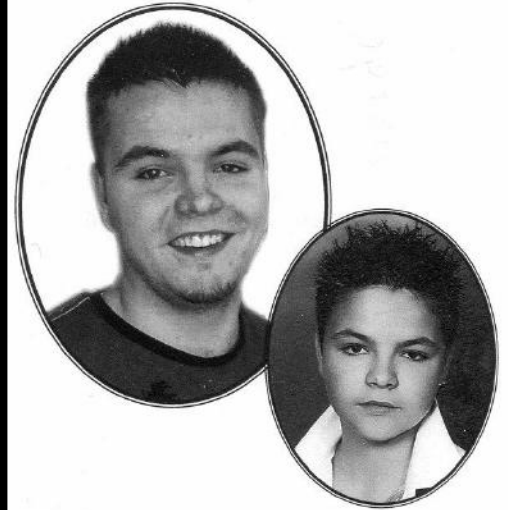
За найлепшу композицию тогорочней продукциї на фестивалу преглашена композиция "**Ти ме познаш**" за хтору музику и текст написала **Саня Полдруги** хтора ю и одшпивала а аранжман написал **Мирослав Пап**.

IN MEMORIAM

**BENJAMIN ВОСКА
БЕНЯМИН БОЦКА
(1992-2012)**

In Loving Memory

Benjamin Voska

Бенямин Боцка бул народзени 23. марца 1992. року у Новим Садзе, у Войводини. Бул барз добре и миле дзецко и дзединство му цекло у радосци и мире. Вше жадал же би мал брацика або шестричку, не жадал же би роснул сам. Його жадане постало стварноск кед мал 4 роки и кед його шестра Любослава була народзена. Любел шестричку и старал ше о ней.

Бен, як зме го звичайно наволовали, закончел основну школу у Лалитю и почал ходзиц до гимназиї у Вербаше але ю не закончел понеже ше зоз родичами оцом Мирославом и мацеру Марию родз. Грня и шестричку Любославу 2008. року преселел до Канади зоз жаданьом же би цала фамелия жила лепше. Була му чежка розлука зоз численима приятелями хторих мал у старим краю медзитим здобул вон швидко нових пайташох неодлуга по приходзе до Канади. Ходзел Бен до школи, робел, дружел ше зоз нашу руску младежу але и зоз канадску. Бул облюбени медзи младима але и старши го прилапйовали пре його позитивну природу бо Бен бул вше порихтани за шалу. На одредзени способ Бен жил у нешкашньосци, не барз ше стараючи же цо будзе наютре. Любел шлебоду и хасновал каждую хивльку же би уживал у живоце. Знал ту и там повесц: "Я не мам даяки окремини талант або даяки хоби и не знам цо зомну будзе у будучносци але верим же каждая особа приходзи на тот швет з даяку причину!"

У вчасних ранших годзинох

1. априла 2012 року, у дньох кед ше природа будзи, рошне и роз-квита, його ше живот занавше загашел. Бен и сам було едно вельке пупче

хторе, нажал, нїгда не розквитло. Мал 20 роки и седем днї кед погинул при месту Лойдминстер у Саскачевану. Лем Бог зна прецо так мушело буц. Бен пошол занавше а у смутку охабел своїх найблїзших и наймилших як и велїх приятельох зоз хторима препровадзал красни днї младосци. Остало им лем ше здогадавац його милей подоби и вше нашмеяней твари.

Най спочива у мире Божим!

Мария ГАРДИ
Норт Бателфорд

Бен ве-рел до Бога и мал добру душу.

ФОТКИ НА ОСТАТНІМ БОКУ

1. Катарина Амалия Дудаш родзена 8. мая, Едмонтон
2. Симона Мидема Чордаш народзена 19. мая, Норт Бателфорд
3. Мираш Дюкич народзени 29. априла, Норт Бателфорд
4. Учаснїки 28. руского пикника у Онтарио на заеднїцкей фотографїї за памятку на сход 7. Юлиа 2012. року, озеро Кристи при Хамилтону
5. Олга Мученски зоз приятелями означела рок од трансплантациї косцового шпику, ей други родзени дзень бо теди достала шансу за нови живот
6. Дзеци на руским пикнику у Онтарио уживали на тей трамбулини
7. Мария Провчи, Меланка Роман и Гелена Йоцич зоз Мелбурну, Австралия
8. Ховане Даринки Колесар на теметове у Анкастеру, Онтарио
9. Еугения и Йоахим Медеси зоз дзивку на першей

причасци їх унуки, Фрайбург у Немецкей 10. Пошвецане паски на Вельку ноц, Киченер, Онтарио

<p>Заступнїки магазина "Руснаци у швецѣ"</p>	<p>Австралия и Нови Зеланд Jakim VARGA 39 Bellnore Dr. Norlane West 3214 GEELONG, Victoria Australia kimo.maria@hotmail.com</p>	<p>Канада (заходна часц) Amaliya DUDAŠ #206-11030-107 St EDMONTON AB T5H 4G5 Tel. (780) 428-4988</p>
<p>Войводина Sanja TIRKAJLA I. L. Ribara 50 25233 Ruski Krstur Srbija Tel. (025) 704-202 so.tiki@neobee.net</p>	<p>Немецка, Австрия, Шведска, Швайцарска, Baran Mihajlo Schützenstr. 16 67061 Ludwigshafen 100.224499@germany net.de</p>	<p>Канада и ЗАД Gavra KOLJESAR 324 Overlea Dr. Kitchener, ON N2M 1T8 Tel. (519) 570-9614 gkoljesar@gmail.com</p>

У ЦУДЗЕЙ ЖЕМИ ТРЕБА ЗВЛАДАЦ ЯЗИК, ВЕЛЬО РОБИЦ И УЧИЦ, УЧИЦ...

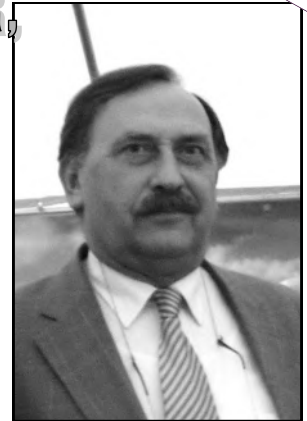
На початку мая по интернету сом достал таку поруку:

Почитовани пан Колесар, вчера сом нашол ваш текст о етнічким досельованю. Було ми мило тото пречитац. Любел бим мац контакт з Вами але вас не було дома кед сом волат.

Най ше накратко представим: Мож повесц же сом одроснул у Немецкей (од 1969 року сом там), ту сом ше и залюбел и оженел. По законченю вецей факултетох у Фрайбургу робел сом вецей роки на Университету а познейше сом прешол до приватного бизнису.

Сердечни поздрав з оі Немецкей

Йоахим Медеси

Йоахим Медеси

Пише:
Г. Колесар
Киченер
Канада

Истинкт ми гварел же то интересантна особа и же треба з ню установиц контакт. Розуми ше, врацел сом имейл панови Медесови, представел ше и такой сом му предложел же бим любел з нїм направиц розгварку за новини, насампредз прето же видзим же вон мал у живоце дацо цо не специфичне, не часте медзи нашима людзми.

През преписку зме ошвицели його основни податки: пан Медеси родзени як Йоахим Медеси 1953 року. Нешка жие зоз супругу Еугениу и дзецми у Фрайбургу (Freiburg) у покраїни Баден-Виртемберг. Бешедуе немецки, англійски, русийски, польски, сербски одн. горватски и по нашому, по руски. Понеже му нешка шицки документи, та и сам пасош Европскей унії, глаша на мене Йоахим Медеси порадзели зме ше же тото мене и презвиско будзе похасоване у розгварки. Медзитим, у маю пан Медеси не мал кеди за контакти понеже досц путовал пре бизнис по восточней Европи, та так бул и у Новим Садзе, на Польопривредним сайме, медзи иншим.

Я бул сцерпени, не жадал сом таку нагоду страциц, а понеже сом и сам мал драгу до старого краю у першей часци юния, остало нам же бизме пробовали контактовац концом юния або познейше. Були зме, тиж, порадзени же бизме нашу розгварку окончели преїг телефона. Сам контакт ше одбул 8. юлия кед зме тоту розгварку цалком комплетовали.

ЗАРОБОК ПОЧИНА З ТИМ ЖЕ БИШ ДАКОМУ СЛУЖЕЛ

Понеже сом теди ище не мал идею о тим же одкаль, зоз хторого нашого места, походзи пан Медеси односно дзе евентуално жию його найблизши або родзини, я ше му перше опитал о його коренюх, о його походзеню:

- Я родзени у Петровцох 1953. року и там сом прежил мойо дзецинство. Оец ми бул дзияк у Петровцох, познати дзияк, вишколовал го владика Букатка. Оец водзел велї роки хор и досц того організовац коло церкви. Но, приватно, у фамелиї настали проблеми и мац ше позберала и пошла до Немецкей до мойого бачика Гаргая, односно, то бул ей брат хтори там службовал як паноец. Я мал теди 14-15 роки и одлучел сом пойсц за мацера до Немецкей.

- Мали сце ище братохлабо шестри?

- Мал сом два шестри. Єдна тераз професор у школи у Руским Керестуре а друга ми шестра умарла.

Паноец Владо Гаргаї ми направел шицки папери, шицки потребни документи и я пошол гу мацери легално, пошол сом як майстор-ципелар, бул сом за тото виучени. Зоз тим знаньом сом почал робиц у Немецкей, у фабрики. Жил сом при мацери, у Фрайбургу, дзе и нешка жием зоз мою фамелию. Определел сом ше жиц у Фрайбургу бо ше вон розпресцера у познатим краю, то центр Шварцвалда, познатей воздушней банї дзе ше, як познате, находзи и жридли Дуная.

До Немецкей сом пришол 1969. року а на початку 1970. сом почал робиц. Я мал штредню школу, требало лем дац даяки розлики же би ми ю припознали. Но, за дальше школоване у Немецкей вони сцели же бим мал закончену гимназию та сом у Штутгарту ходзел до школи а у Загребу сом положел испити хтори ми ище були потребни. Так сом закончел гимназию. У медзичаше сом непреривно робел. Вец сом ше определел пойсц на студий и вибрал сом германистику. Закончел сом студий и магистровац. Уписал сом и студий социологий и магистровац сом. Вец сом уписал и психологию, и ту ми були правени даяки проблеми, окреме коло стипендий и то з пояшненьом же уж мам досц факултети. Я жадал уписац и студий економий и декан ми дал окреме потвердене же тот студий можем уписац понеже сом теди уж робел на университету, у медзичаше сом достал роботу як преподавач. Уписал сом студий економий. Єден з професорохлабо ми бул и дохтор и нобеловец фон Хайка (von Hayek). Закончел сом економию и пошол сом до Бриселу специализовац европске право. Здобул сом у живце рижни званя, титули, медзитим тераз кед ше ми дзеци питали же чи я у контактохлабо указуем мойо титули я им одвитовал же то не робим уж и пре тот факт же человек кед то не ма та то вец барз жада, а кед ма даяки званя, титули, та их найчастейше прикрива. Скрива их и прето же людзе досц завидни, и то на цалим швецех, не лем у вас там, але и ту у Немецкей. За Немцохлабо мож повесц же су досц завидни людзе. У бизнису ше, углавним, не указуе титули, особливо не кед ши не директор даякей фири або власник фири, капиталиста.

- Предпоставям же, як странцови у Немецкей, не ишло вше шицко гладко под час студийохлабо?

- Спомнул сом професора фон Хайка, єдиногонемецкого нобеловца за економию, хтори ми уж на початку, кед видзел же ше трудзим, гварел: "Же биш мал успиху у студийохлабо, же би ши закончел факултет, понеже ти СТРАНЕЦ, мушиш буц у велїм голем 100% лепши як

домашні студенти!”

Або, други угел истого: нешка ест у Немецкей коло 17 милиони странцох (а ест вироятно и пар милиони тих цо су у Немецкей а не легално). Немцох ест 83 милиони, значи, ведно нас ест 100 милиони. Спомедзи тих шицких странцох 95% не законча ніяки факултет, односно лем 5% странцох закончи факултет. Цо вецей, 89% странцох не законча ані гимназию. Мой професор, прето, вироятно мал право кед ми так гуторел.

- Очиглядно, ви шицки препреченя на студийох досц добре звладали?!

- За студії у цудзей жеми барз важне, на початку, добре научиц язык той жеми, потім треба робиц надосц, учиц, учиц, и тримац ше присловки же “заробок почина зот тим же биш дакому служел”. Кед не знаш служиц, вец не будзеш знац ані водзиц людзох або фирму познейше, кед на то придзе шор.

Зот Университета сом прешол до приватного бизнису. Бул сом директор у вецей фирмах як цо то “Варта” и подобни. Служел сом найдлужей у пана Ланга. То бул еден з найспособнейших капиталистох Европи. Бул сом його совитнік и здобул сом його довирие. У нього сом достал контракт хтори бул 12 раз векши, значи, моя тедишня початна плаца у нього була 12 раз векша як моя рочна стипендия на университету. Вецей роки сом там робел, зберал сом искуства а teraz сом уж коло 12 роки самостойни, мам вецей фирми, односно мам вецей заступнікох, формовал сом предайну мрежу по цалей восточней Европи и з часци по заходней. Я виберам заступнікох, конечни купец ме не интересе. Одредзим подруче маркетингу, одредзим цени, помогам же би ше заступнік зявйовал на локальних саймох, плацим реклами... Таргуеме зот шицкими продуктами цо иду за месну индустрию, за газну индустрию и за поживову индустрию, алати, машини за преробок и подобне.

РУКА МОЦНА ТЕЛЬО КЕЛЬО НА НЕЙ ПАЛЬЦИ ЗЛОЖНИ

- Интересантна и една ваша думка з нашеї преписки о тим же ше, часто, “поединци зот шорох малих славянских народох не могу пребиц односно не могу указац цо знаю и могу у рамикох векших славянских народох зот хторима и жию але ше, часто, пребию зот знаньом и схопноцу у цалком цудзим швеце”.

- Тото мож анализовац як тезу о розликох медзи панславистами, Арабами, Жидами и Немцами, наприклад. Тото можеме анализовац на прикладах зот Канади або з Америки (ЗАД). Я познам тамтейшу ситуацию понеже сом, як студент, там робел и учел язык... Людзе иду, особліво у остатніх децениях, до тих жемах прето бо не видза перспективу за себе и за свойо дзеци. Замодлел сом и шестру хтора у Керестуре же би анализовала чи то одходзели лем худобнейши людзе чи и тоги цо були лепшого маетного стану. Вона ми гварела же скоро шицки цо пошли добре стали, значи, то не були худобни людзе. Спрам того, людзе глядаю, вироятно, и дацо друге а не лем же би створели даяки капитал. У старим краю, наприклад, не видза за себе и свойо дзеци ніяки можлівосци же би ишли на горе, цо ше дотика карьеры.

По моім думаню, кед пойду до иножемства вец людзе ище вецей робя, вецей шпоруо, вецей ше модля, вецей контактую медзи собу а панслависти то найчастейше людзе хтори социологийно не одховани так як цо одховани

На едним зот саймох на хторих ше пан Медеси у цеку рока порядне зюявюс

Жици и їм подобни, односно, панслависти не способни командовац и плановац. За водзене, за командоване, треба мац, насампредз, талант, значи предиспозиції хтори ше зот воспитаньом и образованьом розвива. Прето, тримам, панслависти не маю скоро ніяку шансу же би обегли Жидох, Немцох, Арабох, нігда, едино у случая кед би у основи шицкого пременели свою примарну и секундарну социализацию.

Кед сом бул teraz на Сайме у Новим Садзе и у Керестуре та ми гварели же гевта присловка хтору сом часто хасновал – уж остарела! - Хтора то присловка? - питал сом ше им. - То гевта присловка кед ши гуторел же панслависта вше пове, кед му здохне крава, же най би здохла крава и його лівого и правого сушеда. Teraz, гваря, уж иншак, ствар напредовала та ше teraz гутори же “кед моя крава здохла, та най вец помру мойо обидвоме сушедове, и тот з ліва и тот з права!” То, значи, уж досцигнута една кульминация, у социологийним систему то една негативна кульминация. Там на Балкану досц велька економска криза, подобна криза и у веліх околних жемах, а у пренешеним змислу то мож и так илюстровац “кед паткані маю мало едла коло себе, а маю исти простор на хторим жию як и скорей, а множа ше, вец ствари, у принципу, иду у тим напряме же починаю есц даедних слабших спомедзи себе”. Тото сознане, тото искуство достате у едним познатим експерименту зот патканями, експеримент окончени у Америки ище 1948. року.

Индиректна илюстрация тому, повед бим, то и тото мойо искуство: Дас пред двома роками зволана векша група людзох з вецей наших местох на еден коктел. Там зме приповедали о тим чи ше може даяк помогнуц и я гварел же я можем помогнуц, же не проблем у капиталу або идеяох, але же баржей питане у тим чи вони буду зложни, чи у шицким будзе досц розума. Я пояшнел идеї, указал на можлівосци и, вец, о даскельо дні аж ше медзи собу и повадзели пре шицко. Не розумели едну ствар хтору аж и кажди певни параст розуми а то же една рука така моцна кельо пальци на ней робя, сотрудзую медзи собу и добре координую. Вони там не научели, не похопели же треба же би помагали еден другому, же би сотрудзовали, и же би ше зложели у важних стварох а не же би вше применявали присловку о тим же цо будзе кед крава

здохне. Я им гварел, препоручел, же най ше, наприклад, у Керестуре або у Кули отвори фирма за заступане, же им дам подруче од милион и дацо людзох з ексклюзивним правом заступаня и тарговини и готове. Медзитим шицко ше як идея розпадало бо ше повадзели медзи собу.

Ту може буц поучна и приповедочка зоз Русії, там ище зоз 17. вику, дзешка ше у Сибиру то збуло. Єден паноец ше задавел у рици и людзе пошли до його обисца, гу паніматки, та ей гварели же ше паноец, ниа, задавел гоч го пробовали виратовац, непрерывно му кричали “Дайце, оче, руку! Дайце, оче, руку!” А паніматка им, на того, гварела же треба кричац “Наце, оче, руку” а не “Дайце, оче, руку!” та би го виратовали. А нашим людзом, випатра, не помага аж и кед им ви руку даваце...

МАШ МОТИКУ И ГОЛЬТ ЖЕМИ, ТА РОБ

- Недавно сце ми написали дацо у тим смислу же ше, уствари, “треба одбиц од мотики и треба ше залюбиц до економії” односно же арабски и жидовски школи уча свойо дзеци же би у свойм живоце робели лем три ствари: 1. Таргуй, 2. Таргуй, и 3. Таргуй!

- Я тоти спознания о бизнису научел познейше, у пракси, бо факултети, класични, не могу научиц студента шицкому. Я тото пробовал вецейраз нашим людзом розяшніц бо, звичайно, людзе думаю же кед продукую, кед маю свою продукційну фирму, же вони вец газдове, босове, як ше то гвари. Направце лем анализу, глобално, же хтори то фирми препадаю а хтори то фирми тоти цо не препадаю. У групациі продукційних фирмох велі препадаю и тот процес выражени у досц вельким проценту. А, меркуйце, лем 0.8% спомедзи фирмох хтори ше занімаю зоз тарговину або велетарговину, препадаю. Мал я, гварим, бешеди з нашима людзми же як дацо премеіц медзитим видзел сом же пошлїдки вихованя и образованя у другим напраме барз моцни. Бо, у Керестуре або у Петровцох каждая мац од малючка учи “Маш, сину, мотику, маш гольт-два жеми та роб!” Тото ше до дзедох улїва у примарней и секундарней социјализациі и потим тоту “криву Дрину” чежко у главох премеіц. Мойо пробоване у Керестуре, хторе сом скорей спомнул же би голем єдну особу нашли хтора би вошла до тарговини як заступнік, ше не удало. Вони не могли найц єдну особу за таке... а не могли найц таку особу ані у Польскей, ані у Мукачове... Прецо, та чи нашо людзе Руснаци, чи Русини, чи Лемки не маю талант за тарговину чи их, наисце, воспитане, примарне и секундарне, так “загубело”? Бул проблем найц чловека хтори зна водзиц тарговину бо ше то, углавним, муши учиц одмалючка. Не знал ніхто там направиц бизнис план. Я им понукал же би на подручу од милион людзох почали з меншима

стварами, з технічну робу. Бо, од висококвалитетней технічней роби зависни велі держави. Цали народи поставаю технічно зависни з боку даскелїх богатих, моцних державох. Кед я купим банану або кафу од дакого з Африки я, у основи, независни од того цо ми предал тоту банану або кафу бо уж ютредзень можем есц пошка инше, яблуко або кромплю. При такволаней “технічней зависносци” постої зависносц цали час. Таке дацо вони не розумели повадзели ше и не могло ше ніч ані розпочац з даяку тарговину на велько.

-На початку наших контактох сце ми написали же сце ше не лем школовали у Немецкей, але же сце ше там и залюбели, односно, же сце нашли свою сопутніцу за цали живот...

- Моя супруга Еугения теди, 1972. року, студирала славистику. Упознали зме ше, збліжели, потим винчали и, ево, уж зме вецей як 35 роки ведно.

Вона ше теди виашньовала як Українка. Родзена є у Вроцлаву, у Польскей. Як млада пара ми пошли до Вроцлаву бо ей оец бул барз хори. Теди зме ище не мали дзеци. И ей оец ми гварел: “Я мам жадане же би ши ми грал на гармуники. Чул сом же знаш грац и модлїм це же би ши ми грал а я ше сцем так, помали, одпитац од моїх наймилших, видзи ми ше же сом на концу своей драги...” И я му вец три дні, кельо зме були там, грал. Гварел ми трецого дня же є барз задовольни бо я бул єдини музичар у фамелії, спомедзи ніх ніхто не знал грац. Док сом грал вон питал же бим му грал даяки писні за хтори сом знал же су не українски. Були то лемковски писні и я теди спознал же вони, уствари, Лемки. Так сом дознал же моя супруга и ей фамелия вельо блїзши нам, Руснацом, як сом пред тим думал.

Жили зме зоз супругу у злоги, достали зме штари дзिवочки у малженстве. Ана закончела студий хемії и физики и рихта докторат, достала державну стипендию. Кристиана педагог, єден є з руководителюх шицких предшколских установох, Даниела финансийни службенїк при державним заводу за финансії а Мариа, наймладша, студира за инженера.

Ми ше зоз супругу на початку порадзели же би вона не робела але же би водзела старосц о дзедох. И указало ше же у фамелії дзе росли штверо дзеци найлєпше кед єдна особа ма комплетну старосц и одвичательносц о ніх. Бо, кед я бул дзешка у Сибиру на саймох, або хто зна дзе у восточней Европи, теди лем на ней оставало же би подзвиговала и воспитовала дзеци. И тєраз ей дзивки тот труд припознаваю и часто гуторя: “Мамо, нїгда ци не забудзем же, вше кед сом пришла зоз школи, бул хтошка хто ме дочекал зоз красним словом, зоз єдлом!” Мац дзекеди вельо важнейша од оца. Могла моя супруга робиц у клинки, мала позицію у медицини, але я гварел же кед сце мац вецей дзеци вец ше тим дзедом треба и пошвеіц. Родзела штверо дзеци цо не мало. Нешка вше векши процент Немцох не сце мац

Еугения Медеси зоз дзивку и унуку

дзеци або оставаю на єдним дзецку.

ГАСТАРБАЙТЕРЕ У ДУШИ ПОДЗЕЛСНИ ОСОБИ

Попри нашей фамеліі ту у краю дзе жиєме нет Руснацох. Дакеди ту жили и робели, пред 20 або 30 роками, даскельо нашо Рускинї, були вони звичайни гастарбайтерки и вони ше, як пензионерки, врацели до Керестура. Дасдни уж покойни.

Кед слово о гастарбайтерох вец сцем повесц же ест таких гастарбайтерох хтори то останю цали свой роботни вик у Немецкей, а ест таких гастарбайтерох хтори ше знаю и индивидуализовац и асимиловац. Кед слово о першей групи то значи же вони, у тих 17 милионох, пришли ту до Немецкей але вони и далей з єдну ногу жию у Мароку, або у Бангладешу, або у Америци, у Русії, у Турскей – Туркох ест 3 милиони, наприклад, и вони жию зоз пол шерца у Истанбулу а пол шерца им ту у Немецкей. То не найкомплетнейши, не найнормалнейши живот. Лебо допуциш єден розумни ступень асимілації и будзеш жиц кельо-тельо нормално, лебо будзеш непрерывно прескаковац з ноги на ногу, а обисце не може мац двох богох або два жени, вони, тоти гастарбайтере, нука у души подзелени особи. Тоти даскельо нашо жени-Рускинї, цо були ту, вони шицки були подзелени на два боки медзи жему дзе им коренї и медзи жему дзе им була егзистенция. Ми шицки у нашей фамеліі маме немецке державянство. Я тримам же, кед уж жиєм у тей держави, вец треба же бим мал ту и стаємне право перебуваня, односно державянство, и право на нормалну роботу, та и на свою власну карьеру кед же ю можем збудовац. Так ше, вец, аж и политично человек може виказац. Я и нешка у Предсидательстве Християнско-демократскей униї. Почитуем и любим тоту державу и я знам, наприклад, и гимну Немецкей. А велї гастарбайтере не знаю ані єдно слово зоз гимни.

Но, кед уж слово о тим же кельо ест у Немецкей странцох на дочасовой работи, вец сцем повесц же то не характеристика лем Немецкей. Моя найстарша дзивка Ана недавно була з двоїма дзецми у Канади дзе препровадзела мешац дні. Була у хотелу але мала и авто и досц путовала, надосц того видзела и упознала. Вона ми гварела же у Торонту, дзе жила, мала упечаток же домашніх людзох вообщє нет, же коло ней лем нови приселенци. Приповедала ми же дзе ше лем обрацела – вшадзи були “странци”, значи не автохтони домашні жителе. На паркингох, у паркох, у будинкох, вшадзи були “странци”. Думам же ми гварела податок же у Торонту жию припадніки 58 нацийох.

- Канада то подобни “котел за претоїйованє нацийох” як и Америка але у Канади ше то роби з вецей души – уключел ше я до тей теми. – То прето же Канада помага, финансиє пестованє малих

Медесово у дружтве зоз професорами Университета у Фрайбургу

културох а Америка не. Поведзме, у Канади група Горватах може мац свойо дружтво и кед ше региструє, за тото достава финансиїну помоц за унапредзєне їх култури. Здруженє Македонцох тиж достанє, здруженє Сенегалцох тиж ма право на финансиїну помоц...

- А Руснаци достаню тиж?

- Достаню, лем ше треба регистровац як дружтво и достанє ше даяку помоц од держави. У Саскачевану регистрованє нашо руске дружтво и вони нормално

доставаю дотации за роботу. Того у ЗАД нет, голем у такей форми.

- Дацо з того ми познате понеже и мнє понукал єден з главних менаджерох у Джeneral моторсу же бим прешол з Немецкей робиц до Америки. Була ми направена и “желена карта” и провадзаци документи лем най идзем там бо вони, як вон гуторел, “верх швета”. А вон бул по походзєню Українец, його пришли до Америки два генерації пред тим. Медзитим, вон наступал як Американец. И жадал же бим занавше остал у Америки, обецовал ми красну карьеру. Медзитим, я му гварел же то не можлїве бо моя любов остала у Немецкей, у Европи. Думам же сом и ту направел добру одлуку, подобне як и теди кед сом у Петровцох одлучел же пойдзем за мацєру “до швета”. Я не бул нїгда материялиста, а коло нього у Чикагу були страшни материялисти. Я тримам же то не живот, бо живот не у материялним але є у социологийним систему, у любви, у складаню, у дзецох, у знаню и школованю. Живот у тим же биш охабел даяки позитивни елементи после себе, а не материялни. Познате як то у свой час було на Балкану – кед єден направел хижу на два поверхи, вец гевтот други такой правел хижу на три поверхи, кед направел тот на три, уж ше нашол тот цо направел хижу на штири поверхи... Дурноти!

НЕЗЛОГА ЛЕМ ПОШВИДШУЄ РОЗПАДОВАНЄ ЗАЄДНІЦИ

- Пошли сцє млади зоз дакедишней Югославиї але сцє уж не були дзецко, та ме интересує чи сцє у себе, теди, однесли и уж розвите чувство за Руснака, чувство рускосци, чи остала теди даяка неповалєяна вяза вас, там у Немецкей, зоз старим крайом, з Петровцами и Горватску?

- Остали вецей вязи, контакти, и то не лем там зоз Петровцами але и з даєдними предняками цо тераз там у парламенту, або з Руснацами хтори заступаю права Руснацох у даєдних державних целох. На Новосадским сайме наступам остатні 15 роки поряднє. Ту ме кеди-некеди и ТВ камера найдзе.

- Чи сцє любели нашо руски пєснї?

- Я знал велї нашо пєснї, я грал у оркестру у Петровцох, мнє бул учитель Штефан Гудак. Вон нас учел грац и я так научел на тамбурки грац, на гитари, тиж и на гармуники бо и сам

**ПОВЯЖМЕ ШЕ И
ЗБИЛІЖМЕ З ПОМОЦУ
МАГАЗИНА
"РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ"**

учитель Гудак грав на гармоніки. У Немецкей сом грав коло 10 роки, ище теди кед сом бул студент, по рижних югославянских дружтвох. Потим сом грав так, за свою душу, а пред 6-7 роками сом одлучел же не жадам вецей грац. Жена ше ми питала же прецо тераз претаргуем зоз граньом и гуторела ми, у шали, же ше и залюбела до мене праве прето же сом бул музичар, а я ей гварел “єдноставно, пукла ми струна, досц було”. Тераз кед одходзиме на танци я сцем же би мне други гвали. Досц сом грав другим.

- Видзи ми ше же маце досц добри прегляд терашней хвильки медзи Руснацами у Войводини односно у Горватскей. Цо думае о Руснацох, о нашої малей популяції и о їх судьби або о тим чи маю вообщє шансу не асимиловац ше...або, же би ше голем помалючки асиміловали, кед же нам то уж судьба така?

- Перше най повем, у Сербії и Горватскей криза, будзе ище векша криза, то голем моя така прогноза, идужи 20 роки будзе глібока криза, можливе же ше Европска уния аж и розпадне, и до Канади та до других жємох будзе одходзиц вше векше число людзох.

Руснаци, кед ше патри у целосци, барз незложни. А незлога може лем пошвидшац розпадованє заєдніци та и сами процеси асиміляції. Под час мойого остатнього перебуваня у Горватскей сом нашивел вецей нашо руски штредки. Од єдного нашого Руснака сом дознал же, наприклад, українски конзул зоз Загребу поручує же ше Руснаци “муша прекресци” бо вони шицки Українці. Вони шицки українского походзеня, гвари конзул, и не треба вецей писац “русинско-українска організація” але лем “українска організація”. Руснаци не постоя! Так, приблизно, гутори конзул України. Медзи організаціями Руснацох, Руснацох и Українцох и Українцох пришло до зацагнутосци, та и до звади. Векшина у тим, цо превагла, то нашо людзе хтори за себе гуторя же су русинского походзеня. Но, нашло ше и тих хтори, як Руснаци, граю у оркестру хтори, наприклад, ма назву “українси оркестер”. Людзе то дакеди зрєбля упрекося а не свидоми су же кажде дзелене не водзи гу доброму. Єст нас тельо же да ше шицки Руснаци на Балакану позбераме та бизме станули до єдного кварту у Фрайбургу або би то була лем єдна звичайна улїчка у варошу як цо то ваш Торонто у Канади.

Глобално патрене, у швецє законїтосци ясни. Немецку тераз, наприклад, у експорту обєгнул Китай. Китай ше так розвива же то страх. А треба вше думац и на то то же ше не случує же мала риба поє вельку рибу. Односно, у 99% случайох на швецє побєдзує квантитет, а не квалитет. Руснаци би мушєли почац од нули, мушєли би иншак школовац и воспитовац дзеци, мушєли бизме хасновац искуства Жидохов, Немцохов и других у тим шицким. Треба ше повязовац, творїц нови контакти, бо вецей глави вецей знаю... Петровчанє одходза на “Ватру” у Польскей, и то добре. Руснаци треба же би ше моцнейше повязовали у штредней Европи.

- Прейдзме на кус легчайши теми. Чи маце даяки хоби?

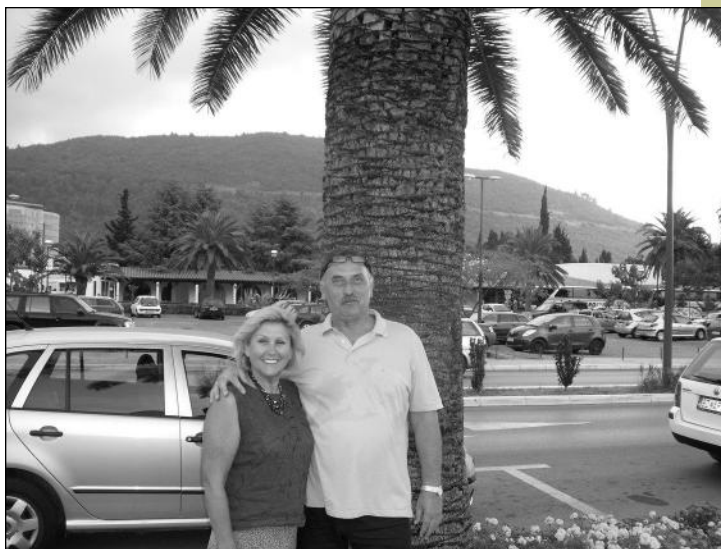
- Мой хоби була музика але сом, гварим, з тим престал пред даскельома роками. Но, кед мам часу та любим пойсц на морїю, 3-4 раз рочно идземе а окреме любим горватске морїю бо є барз чисте. Ту дома, у Фрайбургу, мам свою заграду и прия ми робиц бо ше у дню мало рушам, не досц сом физично активни и чувствуем же кед плївам вельо, або ходзим або робим у загради же ми циркуляція крєви вельо лепша.

- Велї роки прєшли далєко од старого краю але чи остали памятки на нашо, руски єдла з младосци?

- Моя мац часто правєла рейтеши зоз бундаву а и пєкла бундави. Озда прето и я мам у єдней часци загради посадзєни бундави. Вони добри за организм. Рейтеши правимє и зоз яблукми, и зоз сиром... У палачинкох и нєшка уживам. На Балканє було барз доброго єдла. Кед були колячки теди було надосц смачного єдла, цала родзина ше зишла...Нєшка кажде трима колячку лєм за себе... пришла и там, випатра, “американизация”. Бо, Американєц кед дацо слави вон пойдзе до диска, купи гамбургер и то му верх шицкого. А то не єдло. У Польскей сом сотрудзовал и надосц робєл зоз профєсором Яцеком и питал сом ше му най ме научи розликовац єдло и нєєдло. А вон ми єдноставно гварєл “Єст єдла за очи и єдла за єдзєне!”

- На пар заводи сцє спомли значносц религиї у розвою младих поколєньох?

- Млада генерация не зна, дзєкеди, же цо да роби, а родичи, мац и оцєц, тельо рєбя же не маю часу за воспитованє, за унапрямованє своїх дзєцох. Треба папригу обробиц, то слика з Керестура, або скорєй там єден час шицки були тапетаре, правєли кавчи и очєковали же то будзе вельки бизнис. Я даядним уж теди гуторєл же то не може буц вельки бизнис кед лєм у Керестуре було 30-40 тапетарохов, па их було у Лалитю, па вшадзи доокола... У

Мєдєсово дзєшка на горватским приморю

живоцє чловеку будзє добре исц кед коло себе не ма вельку конкуренцию.

Тєраз на Балкану таки тренд, окреме медзи Сербами, же чловец рано станє, лає Бога надаремно, вєц идзє до карчми попиц дацо, знова лає шицких святих... Наприклад, на Сайме у Новим Садзє моя жєна писала смужки на папєр кед чула лацє и о єден час вона уж не мала мєста на папєру за тоти смужки. Людзє лаю, прєклїнаю шицко живє. Жадам повєсц же то анї у Русії нїч не лєпше. А кед ше тримаш голєм основох религиї, кед ше тримаш тєй молитви, значи, же би ши не бул пєс за лацє, вєц то уж виполнєтє єдно з основних условийохов за напредованє у живоцє. Розуми ше, не будзє чловец такой капиталиста, не постанє не знам яки богати, але ма шицко порихтанє за нормални живот. Велї на то то забуваю. Гваря

ту же 85% Немцох маю дома Библию але ю одприлики 5-10% читаю з часу на час. Лаце не вредзи нікому. Я одроснул у церковним дворе и нігда сом не могол розумиц же прецо людзе лаю. Кед чловек не ма правдивого Бога, не може дойсц ані до крова. Млади читаю шицкого на тим швецце, патра дурноти а совити им часто потребни. Млади знаю часто и усприч стануц родичом “Я не поробим так!” а вец ше, през живот, доисцюю же им родичи лем добре сцели и зоз совитом и з

воспитаньом. Моя найстарша дзивка Ана гварела “Тераз, кед мам тройо дзеци, мамо, я тебе аж тераз похопела же прецо ти мне не сцела пушац до диску на 16 роки!”. З Божу дзеку и з упартим родительским воспитованьом моя жена и, конечно, ми обидвойо як родичи достали дзеци хтори розумели свой живот.

Зложели зме ше же бизме ту закончели нашу розгварку гоч зме були свидоми же би ше ище о веліх стварох могло розправац. Було ми задовољство констатовац же руски, мацерински язык пана Медеса одлични, скоро перфектни, и попри того же є гет далеко, у швецце дзе барз, барз ридко може бешедовац по руски. После тей розгварки сом здобул упечаток же пан Йоахим Медеси коло себе шири позитивну енергию хтора охрабруючо дійствує на каждого його собешедніка. А того, тей позитивней енергій, у тим дурним швецце, ест вше меней и меней.

Женска часц фамеліі Медеси на першей причасци наймладшей унуки

ШИРЦЕ ГЛАС О НОВИНКОХ "РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ"

ПИСНІ У ЕМИГРАЦІЙНО-РОДОЛЮБИВИМ ДУХУ (II)

СМУТНА ДУША ВИСЕЛЕНСКА

У тим чишлє обявюєме другу часц писньох хтори виведзени у рамикох фестивала “Ружова заградка” а маю у себе печалбарски, виселенски мотиви або обачлїви носталгични елементи.

Слова **народни**
Ружова заградка 2000

НЕТ МОЙОГО, НАЙМИЛШОГО

Привикайце мойо очка
Сами уж пребувац
Нет мойого миленького
Нет з ким бешедовац.

Рефрен

Нет мойого наймилшого
Та сом зармуцена
А на дражкох кадзи ходзел
Трава уж желена.

Нет мойого наймилшого
Нет зоз ружи квета
За хлебиком за роботу
Пошол гет до швета.

Не смуткуйце чарни очка
Бо ше враци мили
Док зароби будзе питац
Мойо руки били.

Слова: **М. Надь**
Ружова заградка 2001

ГРАЙЦЕ ТАМБУРАШЕ

Врацим ше тей яри до родного краю
Болі мойо стари мира ми не даю
Ище раз я пойдем до гевтей карчмочки
Тамбурашох найдзем, вино най ше точи

Рефрен

Тамбураше, тамбураше
Сциха ми заграйце
Болі мойо стари з писню
З писню посцерайце.

Роками я блукал глядал свойо щесце
Мира сом не нашол у далеким швецє
Заграйце ми браца як сце дараз грали
Младосц ше не враца лем писні остали.

Музика и слова:
Владислав Надьмитьо
Ружова заградка 2001

БРАТУ МЕШАЧКУ

Знова сом вечар чекал же мешац
Принеше пах ми родного краю
А вон ми, бетяр, пошептал сциха
Цо же там твоего маю?

Преходза роки и шерцо болі
За домом цо там далеко остал
А гунцут мешац з неба ше шмишка
Ша ти уж цудзинец постал.

Рефрен

Не дур ти ше мой мешачку
Бо я Руснак у души
Я зохабел свою Бачку
Бо то так буц муши.

Не вер людзом кед гуторя
Же сом душу предал
Ти не познаш нас Руснацох
Руснак би ю не дал.

Слова: **М. Р. Сегеди**
Ружова заградка 2001

ДЗИВИ ГЕСТИНІ

Пошли зме по своей драги
Далеко, гет до цудзини
Прешли нам роки младосци
Як босоноги лета.

Рефрен

Теди кед гестині
Квитли нам у маю
Шнію нашо цині
И любов споминаю.

Кеди некеди подумам
На нашо давни уж часи
А добре, барз добре знаме
Же у ніх не я и не ти.

Празна карчма там стої
У ней зме вше танцовали
Тамбурка вше шерцо гої
Часто зме там ю слухали.

Слова: **М. Даждиу**
Ружова заградка 2001

МОЯ РОВНІНА

Дзе можем сцигнуц лем зоз думками

Там вше ме моя ровніна чека
Та вец як витор погласкам поля
Як птица з кридлом пирхнем з далека.

Рефрен

Идзем далеко
А думки леца
Там дзе ровніна, дзе мойо поля
Идзем далеко бо така доля.

Мою ровніну ноц кед облапя
И дзвон далеко кед чуц вечаром
Як хмара теди прелетам поля
Писню посилаю своїм хотаром.

Судьба ме моя руска провадзи
Гоч ше становим на концу швета
Я вше ше врацаю там до забуца
Там дзе мац дзівки варгоч виплета.

Музыка и текст:
Владислав Надьмитьо
Ружова заградка 2002

ДЗЕ ТОТ КЕРЕСТУР

Я ходзим вшадзи, тамаль и тадзи
якашик сила ме ноши
там сом дзе писня и вино чечу
там сом дзе живот ше троши.

По цалим швецце слухам гудацох,
а при ніх радо ше пие
але ше з руску писню и душу
у Керестуре лєм жие.

Рефрен

Вше кед ми придзе чежко на шерцу,
зайдзем до Керестура
у тим валале за чесни души
вше отворена капюра.
И кед вистанем од людзох цудзих
а дзеку за писню страчим
я заш обрачим з друком на кочу,
до Керестура ше врачим.

Дзе тот Керестур цо о нім тельо
по швецце ти приповедаш,
цо то за место кед гвариш же го
ні за цо под небом не даш!?

Ша як не знаце, на штредку швета,
од ньго шицко почина,
раз давно отадз випровазела
мац моя свойого сына.

Рефрен

Вше кед ми придзе чежко на шерцу,

зайдзем до Керестура...

Слова: **Дю. Латяк**
Ружова заградка 2003

ПОНУКНУЛ СОМ ЦИ ЛЮБОВ

Понукнул сом ци любов
А ти ме уквилела
Обрацела ши ми хрибет
Ані ши чуц не сцела.

Рефрен

Найдзем себе потіху
У далеким швецце
Найдзем себе другу милу
Красшу як ружа влесе

Давал сом шерцо свойо
А ти го вжац не сцела
Свойо дала ши другому
А мне ши зармуцела.

Автор музыки и стихов:
Владимир Дудаш
Ружова заградка 2004

ТРОМЕ БРАЦА

Зоз старого дому троме браца иду
до билого швета, чи ше дараз зиду?
Уплакана мац их облапя и бочка
у старенькей руки била ей хусточка.

Рефрен

Дзеци мойо мили, чом нас зохабяце
у тим старим доме и ви места маце.

Жалосни им оец, сциснути му гамби
пред трома синами, заплакац ше ганьби.
У гарле му слизи, очи му ше швица
жалосно им оец обочкуе ліца.

Рефрен

Дзеци мойо мили, до швета идзеце
не забудзе нігда з ровніни сце квецце.

Стареньки родичи писемко чекаю
од своїх наймилших, з далекого краю.
У тим старим доме нікого не маме
од вас лєм писемко кажди дзень чекаме!

Рефрен

Од своих наймилших у далеким швецце
не забудзе нігда з ровніни сце квецце.
Од своих наймилших у далеким швецце
не забудзе нігда же руске сце квецце.

Слова: В. Дітко
Ружова заградка 2005

РУСНАКОВА ДРАГА

Уж виками Руснак не да
Най ше прешлоц му забудзе
Гоч нікому свойо не да
Не пожада нігда цудзе.

Рефрен

Боже, чувай народ наш
Дзе ше лем находзи
Та по драги християнскей
Руснак вше най ходзи.

Руске шерцо веднак дурка
Бачка, Срим та и Канада
Чува язык, виру, предкох
Мир и любов шицким жада.

Як ластовка вше ше враца
Дзе го смутне шерцо цага
Валал, польо, жито златне
То животна його драга.

Слова: **В. Дудаш**
Ружова заградка 2005

ЗОХАБИМ ЦЕ Я ЦУДЗИНО

Сциха, сциха ноц ше спуци
По облаку витор бие
Як ми чежко, мила моя,
Без вас ту ше мне не жие.

Рефрен

Зохабим це я цудзино
Твойо дари и красоти
Пре тебе ме душа боли
Моя драга дому водзи.

Читам вашо писма длуги
Вашо жалі и радосци
У очох ми слизи стоя
Нашо ради хто загої.

Побочкай ми дзеци нашо
И поведз им най не плачу
Оцец придзе зоз далека
Його любов дома чека.

Слова: Дю. Латяк
Ружова заградка 2007

ПРЕД ОДХОДОМ

Яки прекрасни тот вечар мешачни, ясни як дзень,
А моя душа шніє шніє прекрасни сон
Розквитли сладки овоци, запахнул цали наш край
Запахли ярні ноци, чаривни мешац май.

Предо мну ясна драга познати и блізки швет
О нім я вельо знам за мне страху нет.

И у познатим нам швеце ноци мешачни як ту
Соловей шпива влесе гоч ма там други дом
Ша и там квітню овоци витор розноши їх пах
И там пахняци ноци цо розганяю страх.

Там будзем дом мац нови далєко будзем там жиц
Але вше будзем там лем о своїх шніц.

Своім напишем я писмо же о ніх кажди дзень дзбам
Же на ніх не забудзем док лем за себе знам
Бо ту и корені мойо без ніх я ніхто и ніч
Кажде зна любиц свойо та и я свойо знам

Та гоч далєко будзем, гоч индзей будзем мац дом
Я не забудзем край дзе я корень мам.

Автор тексту **Любо Рац**
Ружова заградка 2010

СТАРА ТАМБУРА

У куце стара тамбура
Струни ей цалком спущени

Давно ю гудак зохабел
Пошол вон до цудзей жеми. 2 раз

Зохабел свой мили валал
Зохабел ту гніздо свойо
А у тим гніздзе голубка,
Мали голубчата двойо.

У куце стара тамбура
Уж давно не штимована
Давно ю гудак зохабел
Не грає на ней до рана. 2 раз

Не пошол вон пре богатство
Не пошол вон пре долари
Пошол вон же би голубки
На столе вше хлеба мали.

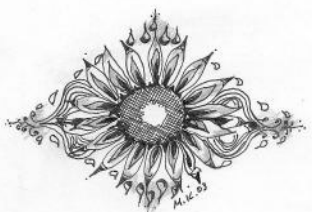
У куце стара тамбура
Прах на ню помали шеда
И вона, як и голубка,
Кажди дзень гудака чека. 2 раз

Чека го и голубица
Пайташе за нїм жалую
Та вше кед сциха заграю
Його тамбуру чую.

Слова: **Агнета Папгаргаї**
Ружова заградка 2011

ТАМ ПРИ ДУНАЮ

Там при Дунаю ташки шпиваю
ягод гу шесцу ше позбераю.
Ей, Дунаю, габи твоей
плїваю як смутни слизи мойо.
Пошол легинь мили любени
одлет як птици цо потрацени.
Ей, одноша габи шиви
весели и красни мили шпив.
Нет ми милого широка рико
пошол до швета, уж ше не враци.
Ей, Дунаю, водо мутна,
врац ми любов и дні слунка.

30 ЧИСЛА НОВИНОКХ “РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ” ЗА НАМИ

ДЕЦЕНІЯ ДРУЖЕНЯ

- ◆ Зоз тих 30 числох би ше могла напра- виц кнїжка груба 1812 боки
- ◆ На потерашніх числох сотрудували преїг 400 особи зоз Европи, Америки и Австралиї

Прелецели, ниа, полни 10 роки од хвилькох кед ше, у децембре 2002. року, на шветле дня зявело 1. число новинкох “Руснаци у швецє”. Верел сом до нїх и наздавал сом ше же тото цо ше теди “народзело” будзе служиц, на свой способ, Руснакови а окреме Руснакови-виселенцови хтори бул и остал главни цильни субект того проекта. Похопел сом теди же нас, Руснацох з Войводини и Славонїї, єст по цалим швецє, же ше впадзи тримаме твардо своей рускосци, же медзи нашима виселенцями у Америки, Австралиї, по жемох Европи, у Канади, Аргентини итд. єст особи односно животни виселенски приповедки хтори права лакотка за читанє але и поука другим же як треба, як мож звладовац велї чужкосци кед ше человек найдзе осамени у цудзини, або и як не треба, значи, на негативних прикладах дац нагоду другим же би учили на цудзих гришкох.

Новинки, указал час неолдуга, були прилапени на шицких трох за нас важных континентох: у Европи, у Америки и у Австралиї. Глас о нїх ишо од одного по другого виселенца, благи рост тиражу индиковав же ше на шицких бокох будзи интересованє (и) за таки профил информатора на руским язїку. Вредзело буц оптимиста, вредзело укладац усиловносци и несебичне волунтирске закладанє же би таки гласнїк ‘остал у живоче’, та и роснул, ширел ше и моцнел по шицких основах. Прешли вецей як 10 роки як тот новинка, тот гласнїк, у ваших руках.

Теди, концом 2002. року, “Руснаци у швецє” були єден з ридких информаторох по руски хтори переходзел велї гранїци медзи державами и континентами и сциговал до рук виселенцох Руснацох. Таки тренд тирвал 5 роки. У перших мешацох 2007. року Радио Нови Сад ше почал

Насловни бок першого числа

явля (и) гу виселенцом, а лем даскельо мешаці познейше и ТВ Войводини почала посилац свойо два програми до интернету. На початку 2008. року НВУ “Руске слово” рушело зоз проєкт “е-Руске” кед оможливе не же би електронска форма новинок “Руске слово” була доступна каждому заинтересованому на жемовой кулі уж о пар дні як новини друковани у Новим Садзе, з чим заокружени процес глобалного информованя на руским, войволянским руским язиком. Горди зме же праве новинки “Руснаци у швецех” тот процес заокружованя одпочали, перше зоз паперову форму новинок на шницких континентох, а потим и зоз електронску форму гу хторей мож шлєбодно приступиц у каждой хвильки. Интернет и його можливости виволую вельки прєменки на плане глобалного информованя. А тоти прєменки таки нагли, таки комплексни, же поєдинци скоро не сцигу ю провадзиц шницки їх аспекти.

Шницки тоти новосты и прєменки хтори пласує интернет мож тримац за позитивни, за нас, виселенцох, у велькей мири хасновити понеже оможливує же би ше нагло змощновали вязи зоз нашим старим крайом. А отримованє вязох, цєк дньових и тижньових информацийох, то такє як добри цєк креви през организм – може лем приношиц добри бєнефити насампрєдз нам, виселенцом. Розуми ше, у тих актуалних процесох найменей профитирую тоти виселенци хтори не маю компютери односно приключок за интернет (або маю а не знаю з нїма баратац, вихасновац их за патрєне ТВ емисийох, за слуханє радия и читанє новинок). Значи, пришол час же ше вредзи и тим, скорейшим виселенцом, за хторих ше по традициї гуторєло ‘же их час прєгажєл’, же ше и им вредзи активовац, купиц компютер и научиц з помоцу младших того основне а же би могли черпац зоз духовного жридли своей матки. А тоти младши, нови приселєнци хторих лєм на америцки континєнт у остатнїх пар рокох пришло прєйг 200 фамєлиї зоз Войводини, їм тоти добродїйства интернета олегчує перши мешаці у цудзини бо вони, огромна вєкшина, знаю хасновац и дописованє прєйг интернета, и провадзєне радио и ТВ емисийох.

Тоти цо голєм на прєскок мали увиду до прєшлих 29 числох знаю, одприлики, яки профил тємох бул обявлювани. Но, пасуси цо шлїдза най буду єдна файта здогаднїка на тот цо голєм кус, кус звучало ексклузивно, некаждодньово. Не будзємє споминац теми зоз перших 20 числох бо о нїх писанє знагоди перших 10 односно 20 числох новинок. Од 20. по 30. число сом винял основни податки за тоти теми за хтори я, особнє, думам же баржєй прицагли увагу:

Напис у пар прєдлужєньох у хторим панї Адина Сабодош Попович зоз Бєчу ожила памятки на свойо корєнї, на дзєцинство у Керєстурє, на свойо родзини и фотографїї хтори того провадзєли прицагнул, вєрим, увагу читачох.

Розгварка зоз Марлєнку Орлович зоз Торонто, иншак Керєстурицу немирного духу, тиж мала досц високи уровень провокациї и интересантних деталєох з єй живота.

Наша стаємна сотруднїца Рускиня зоз Америки панї др Мишєл Парвєнски нам з часу на час посила позарядово интересанти прилоги. Таки бул єй напис под насловом “Русини на Закарпат’ю: нєшка и наютрє” як и єй напис-розгварка под насловом “Надїя умєра остатнїя” (бул то

Насловни бок дзєсатого числа

жемовой кулі.

Розгварка з паном Якимом Варгом зоз Австралиї у цалосци ошвицєла його живот и його драгу з Нового Орахова по Австралию дзе нашол свой мир и щєшлїви дом. З того, нам далекого швета, пан Варга нам дал и велї интересантни и некаждодньово интересанти деталї.

Градзу за портрет Владимира Полївки, першого Руснака докторанта на Сорбони у Паризу, була позбєрана дзєкуючи його синови Андрейови Полївкови хтори жиє у Америки и дзивици Иринки Мєртєлсман хтора жиє у Нємєцкей. Були ту ошвицєни велї нови деталї зоз живота того руского интелектуалца.

Напис под насловом “Мой оцєц Михайло Горняк” чий автор бул Борис Горняк настал як свойофайтови ин мємориам у дньох послє шмєрци пана Михайла Горняка, ядного з тих ридких жридлових Руснацох хтори тот каждодньови пулє нашого малого народу чувствовал зоз цалим своїм сущєством. Бул то вершински интелектуалєц, амбасадор, полиглога, новинар и нїжни, добри оцєц и супруг. Памятки його сина Бориса ошвицєли нам потєди недоступни деталї зоз животаи работи пана Горняка.

Напис о Билови Звонимирови Мудрому з Австралиї, по походзєню зоз Дюрдьова, бул полни интересантних деталєох. Вон на одрєдзєни способ посцигнул успих у живоцє, добре ше знашол у новим швецех, и опробовал ше на вєцєй польох. Бул, вєроятно, єдини Руснак хтори упознал лєгєндарного Бруса Лиє.

Сказки о Керєстурє чий автор була наша писатєлька и поєтєса Ирина Гарди Ковачєвич, нєт сумнїву, прикрашєли литературни аспект наших новинок. Лєм ше здогаднїцє тих бисєрних приповєдкох: Хованєц; Бораї и мачє; Парох Макаї; Осла у води. Вичносц зачувана у капки памєтаня!

И чєчуца тема, а то сповєдз панї Олги Мучєнски зоз Едмонтону, Рускинї хтора ше виборєла зоз чєжку хороту лєукємию, вєримє, прицагує увагу читачох. Панї Мучєнски нам того свой чєжкє, чєжкє искуство приповєдала зоз вєлку дзєку, насампрєдз, прєто же би и други читачє достали цо вєцєй информциї и кєд би ше вони або дахто їм блїзки нашол у подобнєй ситуацї - най знаю же вшє єст даяка “сламка за спас”, же нїгда нє трєба напрєдєк дзвигач руки од борби и придавац ше. Лєм тварди борци побєдзує!

портрет Петра Галицина зоз Закарпат’я).

Наш почасови сотруднїк зоз горватскєй пан Дюра Лїкар нам послал красну рєпортажу о Дамирови Оросови хтори жиє на Фарских островах за хтори, вєрим, аж и вєкшина читачох нє знала дзє су.

Розгварка зоз нашим познатим шпивачом Миколом Корпашом ошвицєла шницки деталї його живота - од дзєцинства по, буквално, його остатнї днї. Случєло ше же, под час обявлюваня тєй розгварки, наш собєшєднїк нєсподзивано умар прє пошлїдки барз нарушенного здравя. Сама розгварка з нїм була закончєна лєм пар тижнї прєд тим як вон занавшє пошол од нас.

У новинок бул аналитични напис хтори ошвицєл фєномен носталиї, єдєн психични процес хтори, вєроятно, нє заобидзє ані єдного висєлєнца на тєй

НОВИНКИ У ЧИСЛОХ СТАТИСТИКИ

- кед би ше тоти 30 числа повязало як кніжку, мали бизме уж досг грубу кніжку (906 боки) велького формату, а кед би ше з того направело форму стандартней кніжки, була би то кніжка груба 1812 боки. Не шала, треба припознац.

- у спомнутих 19 числох сотрудовало красне число вонкашніх сотруднікох. Мали зме, у єдним чишле, 19 сотруднікох, цо було найвекше число потераз, а мали зме 10 сотруднікох як найнізше число. Стредне по чишле було 13 сотруднікох. Було би крашне кед би ше ище даедни спомедзи вас одважели и кеди-некеди сотрудовали на бокох “Руснацох у швецє”. З тим би тот гласнік напевно достал на квалитету.

- Колор фотографії єдина правдива технічна прикраска новинкох. У тих 30 числох мали зме 378 обявени колор фотки, а з того виходзи же стредне по чишле було 12.6 колор фотографії. На нукашніх бокох були лем чарно-били фотки, їх зме не обрабляли статистично бо би то було надосц роботи. Але, фотки у каждим случаю значни документи хтори збогацую зміст и украшую кажди напис.

НОВИНКИ НА ИНТЕРНЕТУ...

Дня 25. августа 2003 року почал свой живот и веб сайт новинкох “Руснаци у швецє” на адреси <http://www32.brinkster.com/rusmagazin/>. Гоч на интернет не кладзени комплетни змісти новинкох, каждого числа, прешвечени зме же заинтересовани могли здобуц ище лепши упечаток о ніх кед опатрали тоти интернетски верзії новинкох. Шицко у фарбох, дзекеди з вецей фотками як у самих новинкох, присподобене одредзеним правилом интернета. Основна предност того проекта у тим же є доступни буквално цалому швету як свойофайтови облак до швета.

Понеже тот веб сайт наполнети зоз 13 числами та ушлїдзело отверане другого вебсайта, як предлуженя, на адреси <http://rusmagazin2.brinkster.net/>. У остатнім периодзе, пре завжатосц, не сциговал сом на час класц даедни числа але понеже ми период пензії на прагу наздавм ше же будзе и за таки, побочнейши роботи, вецей простору.

...АЛЕ НЕ И У “РУСКИМ СЛОВЕ”

Наполнели ше 10 роки як новинки “Руснаци у швецє” виходза, медзитим, у “Руским слове” у новинох хтори виходза у Войводини, були спомнути ЛЕМ РАЗ. И то у погришним контексту (число хторе було старе рок, положене уж и на интернет, у новинох “Руске слово” було приказане як найновше). И нігда вецей. Як кед би за занятих и одвичательних у тей видавательней хижі “Руснаци у швецє” не постояли. Таке справоване познате ище з часох кед єден баюсати, тварди Рус, одредзовал ясно и гласно же цо то правда а цо не, або цо постої, а цо не... тоти часи прешли, аж и у самей Русії, але, випатра, не и у Войводини. Но, читаче “Руского слова” ЗНАЮ за “Руснацох у швецє” понеже, по наших местах у Войводини, наша новинка идзе з рук до рук велїх наших людзох, без огляду на однос яки формовала НВУ “Руске слово” спрам “Руснацох у швецє”. Єдного дня и у Войводини ной винє главу зоз писку...

Инакш, цо ше дотика ТВ Войводина, їх однос спрам новинкох бул вельо позитивнейши як цо то спомнути однос “Руского слова”. На вецей заводи патраче руских ТВ емисийох доставали подполну информацию о новинкох

“Руснаци у швецє”. За третман новинкох у емисийох Радио Нового Саду не можеме ніч повесц понеже не маме податки о тим чи су и кельо су, евентулно, споминани у їх програмох.

ШИРЦЕ НОВИНКИ НА ШИЦКИ СПОСОБИ

Спонзороване то лем єдна форма кед мож помогнуц ширене новинкох а источасно комушик и радосц направил зоз таким скромним а милим дарунком. Медзитим, верце, наш основни циљ то же би ше новинки ширели на шицки можлїви способи а з цо меншим обсягом трошкох. Єден з найефикаснейших то тот же бисце их сами фотокопировали и дали або послали тим хтори вам дацо у живоце знача. Я и так уж трошим 4-5 дні лем на паковане, ліпенє, ліпенє, безконечне ліпенє и потим одсилане посилок, та бим волел кед бисце сами умножовали прикладніки. Єдноставно, знаце дакого хто у вашей блїзкосци евентуално достава новинки, пожичце од нього, фотокопируйце и врацце му його прикладнік. Так мнє олегчаце роботу, зменшаце ми час за паковане и одсилане. А будзеце лем кус вецей плациц за саме фотокопироване як да вам я тогто исте робим (ушпоруче ше на ПТТ трошкох и то надосц). Можебуц и ваша фотокопия не будзе такого квалитету як оригинал, але то углавним мала розлика у квалитету. То, ниа, єден способ же би новинки сцигли до вецей рукох.

Насловни бок 20. числа

ВАШО ПИСМА

Од пані Гелени Йоич зоз Сент Албансу у Мелбурну (Австралия) зме пред Вельку ноцу достали писемко и фотку (фотку обявюеме на остатнім боку):

Вельо поздрави Колесаровим и шицким нашим Руснацом розошатим по цалим швецех, а особліво тебе Гавриїле хтори ше трудзиш да нам укажеш як жиєме по цалим швецех. Примце тоти красни поздрави зоз Австралиї.

Прешли уж 2 роки як сом постала предплатнік на новини “Руснаци у швецех”. Чувствуєм вельке задовољство кед их достанем и не охабям их док их не пречитам. А потим их вичитуєм ище по даскельо раз. Давам их и другим нашим людзом же би их читали.

Ми ту добре у Австралиї але зме остарели та зме вецей коло дзецох и унукох. Ходзимо по пензионерских клубох дзе ест дружєня зоз сервированим полудзенком а дзекеди ше организуєме та путуєме ведно. Ми ше найчастейше сходзимо у клубу хтори постої уж 25 роки и чия назва “Наше жєне”. У нїм ше сходза 14 нації а зоз бувшей Югославії нас ест коло 130 членох. Путуєме досц з

постредованьом того клуба. Була сом у Малезії, на “Златним побережю”, а тєраз у маю идзєме до Перту на 10 днї. Сходзимо ше кажди штварток. На фотографії я (цалком на право), потим Меланка Романова и Маря Прєгунова дзивоцке Провчи. Ми биваме досц билїзко една при другей та ше часто и видзимо.

Жадам вам же бисцє крашне препровадзєли Вельку ноц, да мацє красну хвилю и приємни хвильки зоз вашима наймилшима

Гелєна Йоич,
Мелбурн, Австралия

Кед же жадацє видзиц
ШИЦКИ боки маґазина
“Руснаци у швецех” у
фарбох, а з вецей
фотографиями як у самим
часопису, нащивцє веб
сайт того маґазина!

Адреса:

<http://www32.brinkster.com/rusmagazin/>

Препоручцє и другим най
нащивя тот веб сайт.

ОБНОВА ПРЕДПЛАТИ!

Стредком рока маме вше и єдно надпомнуцє за вас:

Кед же и надалєй жадацє приимац новинки за висєленцох шлїдзи вам мала обовязка уплатиц предплату так як цо сцє то и пред роком зробєли - або предстванїкови новинкох хтори вам найблїзши, або кед директно пошлєцє чєк або кєш до редакції. Кед же посилацє чєк на адресу Редакції, модлїме вас же би глашєл на **Gavra Koljesar**, цо єдинє исправнє и вєц нєт проблему коло наплати у банки. Було би добрє кед би шицко того коло предплати було окончєнє до початку дєцємбра же би ше тєди ясно знало хто предлужєл предплату за “Руснацох у швецех” у 2013. року односно кому на адресу сцигнє наступнє число. Висина предплати наведзєна на предостатнім боку.

Читачє-предплатнїки хтори нє обновя предплату нє буду у можлївосци доставац новинки.

РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ

Маґазин за Руснацох висєленцох цалого швєта

Редактор маґазина
Гавриїл КОЛЄСАР

Сотруднїки-авторє на тим чишлє:

Мария ГАРДИ, Канада
Амалия ДУДАШ, Канада
Борис ДУДАШ, Канада
Ваня ДЮКИЧ, Канада
Гелєна ЙОИЧ, Австралия
Гавриїл КОЛЄСАР, Канада
Дияна КОЛОШНЯЇ, Канада
Йоахим МЕДЕСИ, Немєцка
Олга МУЧЕНСКИ, Канада
Мария НАДЬ, Канада
Еуфємия Кєти РУСКАЇ, Канада
Яни СЕГЕДИ, Канада
Владимир ЧОРДАШ, Канада

Za magazin

Gavra Koljesar
324 Overlea Dr.
Kitchener, ON
N2M 1T8
Canada
sar@gmail.com

Канада (519) 570-9614

email: gkolje-

Виходзи три раз до рока.

Рочна предплата за три числа (зоз трошками одсиланя): за Европу (поєдинєчна **24 USD**, а на групу **18 USD**), ЗАД **18 USD**, Австралия **24 USD**, Канада **17 CDN**.

Шицки прєклады и оригинални написи защипєни © 2002 - 2012 “Руснаци у швецех”. Рєпродукция истих допущєна лєм по одобрєню Редакції

